

11.3.43.1

1/542/1

5.3

ความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ว่าเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษา
นอกโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร

19 S.A. 2539

ปริญญานิพนธ์
ของ
บุญศรี ทรัพย์เวชการกิจ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

พฤษภาคม 2539

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

0.51604

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(รศ.ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์)

..... กรรมการ

(รศ.นิภา ศรีไพโรจน์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รศ.ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์)

..... กรรมการ

(รศ.นิภา ศรีไพโรจน์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รศ.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ ๗ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2539

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์ ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ได้ให้ความรู้ ความคิด คำปรึกษา แนะนำ ให้กำลังใจ รวมทั้งชี้แนะแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ นับตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนสำเร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ที่กรุณาเป็นกรรมการร่วมสอบปริญญานิพนธ์ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่มีคุณค่ายิ่งต่อความสมบูรณ์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ พระธรรมรักษาจารย์ เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ดร.ปิยนุช จริยวิทยานนท์ ผู้อำนวยการกองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน และรองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ อาจารย์ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่เมตตาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม ผู้อำนวยการ อาจารย์หน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน ได้แก่ วัดน้อยน่าน สุรศักดิ์มนตรี หอวัง และไทยนิคมสงเคราะห์ ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ทุกท่าน ที่ให้ความรู้ ให้การอบรม สั่งสอน ให้คำปรึกษา คำแนะนำต่าง ๆ ที่มีคุณค่าอันเป็นประโยชน์ต่อปริญญานิพนธ์ด้วยดีมาตลอด ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่ให้คำแนะนำ และอำนวยความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าตำราต่าง ๆ

ท้ายที่สุดนี้ขอโน้มราลึกถึงพระคุณของมารดาและพี่ ๆ ผู้ซึ่งให้การสนับสนุนให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาค้นคว้าทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี

ประโยชน์ คุณค่า ความดีอันพึงมีได้จากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขออุทิศแด่คุณพ่อ
นายวัฒนา ทรัพย์เวชการกิจ

บุญศรี ทรัพย์เวชการกิจ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ความหมายของจริยธรรม.....	8
ความสำคัญของจริยธรรม.....	11
โครงสร้างคุณลักษณะของจริยธรรม.....	12
องค์ประกอบของจริยธรรม.....	14
ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม.....	17
วิถีปลูกฝังจริยธรรม.....	20
จริยธรรมที่ครูพึงมี.....	26
แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนนักศึกษาผู้ใหญ.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
สมมุติฐานการศึกษาค้นคว้า.....	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	43
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	45

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง.....	52
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ว่าเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน การศึกษานอกโรงเรียน.....	54
ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ว่าเกี่ยวกับจริยธรรมของครู ผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนตามตัวแปรเพศ อายุ สถานภาพการ สมรส วิธีเรียน และสถานภาพในการทำงาน.....	67
ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาผู้ใหญ่ว่าเกี่ยวกับจริยธรรม ของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน.....	91
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	96
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	96
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	96
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	97
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	97
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	98
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
อภิปรายผล.....	100
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	106
ข้อเสนอแนะในการทำการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป.....	107

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	108
ภาคผนวก.....	118
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	136

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามศูนย์และวิธีเรียน.....	44
2	ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส วิธีเรียน และสถานภาพในการทำงาน.....	53
3	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน โดยรวมเป็นรายด้าน..	55
4	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษา ผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ด้านความซื่อสัตย์ เป็นรายข้อ.....	56
5	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ด้านความรับผิดชอบ เป็นรายข้อ.....	58
6	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ด้านความเมตตากรุณา เป็นรายข้อ.....	60
7	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ด้านความเสียสละ เป็นรายข้อ.....	62
8	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ด้านความยุติธรรม เป็นรายข้อ.....	64
9	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ด้านการรักษาระเบียบ วินัย เป็นรายข้อ.....	66

10	เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน การศึกษานอกโรงเรียนที่มีเพศแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า "ผู้เรียนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครู ผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนแต่ละด้านแตกต่างกัน.....	68
11	วิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน การศึกษานอกโรงเรียนที่มีอายุแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า "นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครู ผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนแต่ละด้านแตกต่างกัน.....	69
12	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครู ผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนโดยรวม ที่มีอายุแตกต่างกันเป็นรายกลุ่ม.....	72
13	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน การศึกษานอกโรงเรียน ด้านความซื่อสัตย์ ที่มีอายุแตกต่างกันเป็นรายกลุ่ม.....	73
14	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน การศึกษานอกโรงเรียน ด้านความรับผิดชอบ ที่มีอายุแตกต่างกันเป็นรายกลุ่ม.....	74
15	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน การศึกษานอกโรงเรียน ด้านความเมตตากรุณา ที่มีอายุแตกต่างกันเป็นรายกลุ่ม...	75
16	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน การศึกษานอกโรงเรียน ด้านความเสียสละ ที่มีอายุแตกต่างกันเป็นรายกลุ่ม.....	76
17	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน การศึกษานอกโรงเรียน ด้านความยุติธรรม ที่มีอายุแตกต่างกันเป็นรายกลุ่ม.....	77
18	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน การศึกษานอกโรงเรียน ด้านการรักษาระเบียบวินัย ที่มีอายุแตกต่างกัน เป็นรายกลุ่ม.....	78

19	เปรียบเทียบคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ว่าเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน การศึกษานอกโรงเรียนที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกันเพื่อทดสอบสมมติฐาน ที่ว่า "นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรม ของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครแต่ละด้าน แตกต่างกัน.....	79
20	วิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน การศึกษานอกโรงเรียนที่มีวิธีเรียนต่างกันเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ว่า "นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของ ครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครแต่ละด้าน แตกต่างกัน.....	80
21	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน การศึกษานอกโรงเรียนโดยรวม ที่มีวิธีเรียนแตกต่างกันเป็นรายคู่.....	83
22	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน การศึกษานอกโรงเรียน ด้านความซื่อสัตย์ ที่มีวิธีเรียนแตกต่างกันเป็นรายคู่....	84
23	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน การศึกษานอกโรงเรียน ด้านความรับผิดชอบ ที่มีวิธีเรียนแตกต่างกัน เป็นรายคู่.....	85
24	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน การศึกษานอกโรงเรียน ด้านความเมตตากรุณา ที่มีวิธีเรียนแตกต่างกัน เป็นรายคู่.....	86
25	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน การศึกษานอกโรงเรียน ด้านความเสียสละ ที่มีวิธีเรียนแตกต่างกันเป็นรายคู่...	87
26	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน การศึกษานอกโรงเรียน ด้านความยุติธรรม ที่มีวิธีเรียนแตกต่างกัน.....	88

27	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน การศึกษานอกโรงเรียน ด้านการรักษาระเบียบวินัย ที่มีวิธีเรียนแตกต่างกัน เป็นรายหมู่.....	89
28	เปรียบเทียบคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษา นอกระบบ ที่มีสถานภาพในการทำงานแตกต่างกันเพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า "นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีสถานภาพในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ จริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกระบบเรียนนานเขตกรุงเทพมหานครแต่ละ ด้านแตกต่างกัน.....	90
29	ความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกระบบ เขตกรุงเทพมหานคร.....	91
30	ข้อเสนอแนะของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกระบบ เขตกรุงเทพมหานคร.....	93

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันวิถีชีวิตของคนไทยได้แปรเปลี่ยนไปจากอดีต เนื่องจากความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้นำความก้าวหน้าและความสะดวกสบายมาสู่มวลมนุษย์เป็นอันมาก การติดต่อสื่อสารและความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างประเทศก่อให้เกิดการผสมผสานวัฒนธรรมของชาติต่างๆ อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะด้านวัตถุที่มีการพัฒนาขึ้นอย่างเห็นได้ชัดและดูเหมือนว่าความเจริญเหล่านี้จะดึงดูดความสนใจของคนจำนวนไม่น้อย จนทำให้ละเลยการพัฒนาด้านจิตวิญญาณหรือเกิดปัญหาทางด้านจิตวิญญาณเป็นผลเสียแก่สังคมโดยทั่วไป สิ่งที่ได้ประสบโดยตรงและรับรู้จากสื่อมวลชนไม่ว่าวันแต่ละวัน เช่น การปล้นฆ่า ช่มชู้ กระจายข่าว ก่อร้าย บังหลว ฯลฯ เหล่านี้เป็นปัญหาสังคมที่นับวันยิ่งทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น พฤติกรรมอันไม่พึงปรารถนาเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าจริยธรรมของคนไทยกำลังเสื่อมลงทุกขณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2522 : 49) ซึ่งปัญหาเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับความมั่นคงของชาติมาก เพราะประเทศชาติจะเจริญไปได้เท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชากรในประเทศเป็นสำคัญ ดังที่ดวงเคื่อน พันธุมนาวิ (2524 : 1) กล่าวว่าพัฒนาประเทศจะดำเนินไปด้วยปริมาณและคุณภาพเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะของพลเมืองส่วนใหญ่ในประเทศเป็นสำคัญ

การฟื้นฟูคุณธรรมจริยธรรมของสังคมนั้น เป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยหน่วยงานและสถาบันสังคมหลายฝ่ายช่วยกัน เป็นต้นว่า บิดามารดาจะต้องรู้จักอบรมสั่งสอนบุตรหลานให้เข้าใจหลักการปฏิบัติตน ทั้งต้องทำหน้าที่เป็นแบบอย่างด้วย ต่อไปก็เป็นหน้าที่ของโรงเรียนซึ่งมีครูอาจารย์ที่คอยอบรมสั่งสอนแนะนำวิทยาย้ำให้ประพฤตินสิ่งที่ชอบที่ควรอย่างมีเหตุผล สถาบันศาสนาที่มีภารกิจหลักในการสั่งสอนอบรมให้ศาสนิกชนกระทำแต่ความดีตามหลักธรรมของศาสนา มาตราการทางการเมืองและกฎหมายก็เช่นกันจะต้องมีบรรทัดฐานในการจัดระเบียบของสังคม ชำระราชการก็ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เหมาะสมและประพฤติตนตามระเบียบชำระราชการพลเรือน ผู้ใดกระทำความผิดก็ควรได้รับโทษตามกฎหมาย ด้านสื่อสารมวลชนก็ควรมีจรรยาบรรณ คำนึงถึงผลประโยชน์

ของผู้อ่านที่มีผลกระทบต่อสังคมบ้าง มิใช่เพื่อหวังผลประโยชน์ทางการเงินอย่างเดียว โดยเฉพาะรัฐบาลผู้บริหารประเทศก็ควรให้ความสนใจโดยมุ่งพัฒนา จริยธรรมของชาติอย่างจริงจัง (อมร รักษาสัตย์. 2522 : 144)

ชาติด้านเมืองจะเจริญก้าวหน้าได้ก็เพราะประชาชนในชาติได้รับการพัฒนาอย่างถูกวิธี และการศึกษา นับเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งสำหรับการพัฒนากำลังคนของชาติ ในขณะที่เดียวกับการศึกษาที่สมบูรณ์จำเป็นจะต้องสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมไปพร้อมกับความรู้ความสามารถทั่ว ๆ ไปด้วย ฉะนั้นสถาบันการศึกษาจึงมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพตามความต้องการของสังคมและบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการพัฒนาประชากรของสังคมอันเป็นทรัพยากรที่มีค่าอย่างยิ่งก็คือ "ครู" ในสังคมไทยครูได้รับการยกย่องให้เป็นปูชนียบุคคลและ เปรียบครูเสมือนแม่พิมพ์ของชาติ ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้ที่ประกอบอาชีพครูจึงควร เป็นผู้ที่มีความพร้อมในด้านความรู้ ความสามารถในทักษะที่จำเป็นมีคุณลักษณะทางจริยธรรมและมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู เพื่อที่จะสามารถจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ได้ (วิทยาลัยครูจันทระเกษม. 2529 : 1) การที่ครูทำหน้าที่ต่างๆดังกล่าวได้อย่างสมบูรณ์นั้นครูทุกคนจะต้องมีคุณลักษณะทางจริยธรรมอันเหมาะสม ซึ่งจะนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติในอาชีพอย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้พฤติกรรมที่ดีที่ครูได้แสดงออกยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการปลูกฝังศรัทธาให้ศิษย์ปฏิบัติตามอีกด้วย (ยงต์ ชุ่มจิต. 2531 : 50)

ดังนั้น บทบาทของครูจึงต้องมุ่งไปที่การยกระดับจริยธรรมของเยาวชนให้สูงขึ้น ทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อม เพื่อให้เขาสามารถอยู่ใน สังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข พฤติกรรมของครูที่ปรากฏแก่นักเรียน ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนจึงมีความหมาย และมี ความสำคัญต่อเด็กมาก นักเรียนจะมีความสนใจและตั้งใจสังเกตดูอริยาบถของครูของตนเสมอ (เมธี ปิณฑนันทน์. 2525 : 45) ครูจึงมีหน้าที่ปลูกฝังความรู้ ความคิด และจิตใจเยาวชน เป็นผู้มีความสำคัญมากในการสร้างสรรค์บันดาลอนาคตของชาติด้านเมือง ครูทุกคนต้องทราบตระหนักในข้อนี้ จะต้องทำหน้าที่ของตนทางที่ถูกต้องให้ได้ผลสมบูรณ์ที่สุด จะยอมบปล่อยตัวให้ย่อหย่อนเพราะเหตุใด ๆ ไม่ได้ (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน 2519)

โดยเฉพาะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มผู้สอนนักเรียนนอกโรงเรียน ในเขต กรุงเทพมหานคร ทั้ง 3 วิธีเรียน คือ วิธีเรียนแบบชั้นเรียน วิธีเรียนแบบทางไกลและวิธีเรียน

แบบตนเองนั้น จะมีทั้งครูที่สอนในระบบโรงเรียนระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และผู้ที่จบการศึกษาระดับอนุปริญญา หรือปริญญาตรีทั้งผู้ที่จบการศึกษาทางวุฒิครูและผู้ที่มิได้จบการศึกษาทางวุฒิครูแต่เข้ารับการอบรมครูประจำกลุ่ม ซึ่งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนได้จ้างไว้เป็นครูประจำกลุ่ม ดังนั้นครูผู้สอนผู้ใหญ่จึงมีความหลากหลาย ซึ่งแตกต่างจากครูในระบบ

ฉะนั้นครูผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังส่งเสริมจริยธรรมด้านการศึกษา การเป็นแบบอย่างที่ดี อดทนเป็นต้นแบบหรือเข้าหาล้อมจริยธรรมมาห้แก่นักศึกษาผู้ใหญ่ จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่าจริยธรรมของครูผู้สอนนั้นจะเป็นไปในด้านใด มากน้อย เพียงไร ทั้งนี้เพราะว่าครูผู้สอนเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของสมาชิกในแต่ละสังคม หากครูผู้สอนเป็นผู้มีจริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ก็จะสามารถอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นผู้มีจริยธรรมได้เช่นกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางการพิจารณาการวางนโยบายและกำหนดแนวปฏิบัติเพื่อการป้องกัน ปรับปรุงแก้ไข และส่งเสริมให้ครูอาจารย์มีคุณธรรมจะได้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาผู้ใหญ่ต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน 6 ด้าน คือ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา ความเสียสละ ความยุติธรรม และการรักษาระเบียบวินัย
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนในแต่ละด้าน ตามตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพการสมรส วิธีเรียน และสถานภาพในการทำงาน
3. เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาผู้ใหญ่ เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อ ครูผู้สอนโรงเรียนผู้ใหญ่ หน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน และกรมการศึกษานอกโรงเรียนดังต่อไปนี้

1. ครูผู้สอนสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมทางด้านจริยธรรมให้เหมาะสมต่อไป
2. ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลให้โรงเรียนผู้ใหญ่อำเภอหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ใช้เป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง เสริมสร้าง และพัฒนาครูผู้สอนด้านจริยธรรม เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดี และเอื้ออำนวยต่อการเสริมสร้างจริยธรรมสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่
3. ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาคัดเลือก หรืออบรมครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ นักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั้ง 3 วิธีเรียน คือ วิธีเรียนแบบชั้นเรียน วิธีเรียนแบบทางไกล และวิธีเรียนแบบตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 โดยมีจำนวนดังนี้ นักศึกษาผู้ใหญ่วิธีเรียนแบบชั้นเรียน จำนวน 16,532 คน นักศึกษาผู้ใหญ่วิธีเรียนแบบทางไกล จำนวน 13,781 คน และนักศึกษาผู้ใหญ่วิธีเรียนแบบตนเอง จำนวน 22,656 คน รวมทั้งสิ้น 52,969 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้ง 3 วิธีเรียน คือ วิธีเรียนแบบชั้นเรียน วิธีเรียนแบบทางไกล และวิธีเรียนแบบตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 โดยการสุ่มอย่างง่าย ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างดังนี้ นักศึกษาผู้ใหญ่วิธีเรียนแบบชั้นเรียน จำนวน 160 คน นักศึกษาผู้ใหญ่วิธีเรียนแบบทางไกล จำนวน 160 คน นักศึกษาผู้ใหญ่วิธีเรียนแบบตนเอง จำนวน 160 คน รวม 480 คน

3. ตัวแปรในการศึกษาได้แก่

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้ง 3 วิธีเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น

3.1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

3.1.2 อายุ

- 1) ต่ำกว่า 18 ปี
- 2) ระหว่าง 18 - 30 ปี
- 3) 31 ปี ขึ้นไป

3.1.3 สถานภาพการสมรส

- 1) โสด
- 2) สมรส

3.1.4 วิธีเรียน

- 1) เรียนแบบชั้นเรียน
- 2) เรียนแบบทางไกล
- 3) เรียนแบบตนเอง

3.1.5 สถานภาพในการทำงาน

- 1) มีงานทำ

2) ไม่มีงานทำ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกระบบ ในเขตกรุงเทพมหานคร 6 ด้าน ได้แก่

- 3.2.1 ความซื่อสัตย์
- 3.2.2 ความรับผิดชอบ
- 3.2.3 ความเมตตากรุณา
- 3.2.4 ความเสียสละ
- 3.2.5 ความยุติธรรม
- 3.2.6 การรักษาระเบียบวินัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกต่างๆไปของบุคคลที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด ในที่นี้หมายถึง ความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกระบบ ในเขตกรุงเทพมหานคร

2. ครูผู้สอน หมายถึง ครูประจำกลุ่มการศึกษานอกระบบสายสามัญทั้ง 3 วิธีเรียน คือ วิธีเรียนแบบชั้นเรียน วิธีเรียนแบบทางไกล และวิธีเรียนแบบตนเอง ที่ศูนย์การศึกษานอกระบบประกาศแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นครูประจำกลุ่ม ซึ่งมีฐานะเป็นลูกจ้างชั่วคราวสังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบ ครูประจำกลุ่มอาจเป็นข้าราชการประจำที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ประถมศึกษา หรือประกอบอาชีพอื่น หรือมิได้ประกอบอาชีพก็ได้

3. นักศึกษาผู้ใหญ่ หมายถึง นักศึกษานอกระบบสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ทั้ง 3 วิธีเรียน คือ วิธีเรียนแบบชั้นเรียน วิธีเรียนแบบทางไกล และวิธีเรียนแบบตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานคร

4. จริยธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ทั้งทางกาย วาจา และใจ อันเป็นสิ่งที่ทุกคนควรประพฤติปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและสังคม ซึ่งจะก่อให้เกิดความสุข ความเจริญรุ่งเรืองขึ้นในสังคม เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ซึ่งในการวิจัยนี้ได้กำหนดจริยธรรมของครูผู้สอนไว้ 6 ด้าน คือ

4.1 ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมและตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมาทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น

4.2 ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพันด้วยความพากเพียร และความละเอียดรอบคอบ ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

4.3 ความเมตตาและกรุณา เมตตา หมายถึง ความรักใคร่ปรารถนาจะให้ผู้อื่นเป็นสุข กรุณา หมายถึง ความสงสาร คือจะช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์

4.4 ความเสียสละ หมายถึง การละความเห็นแก่ตัว การแบ่งปันแก่คนที่ควรหาด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา รวมทั้งการรู้จักสละทิ้งอารมณ์ร้ายในตนเองด้วย

4.5 ความยุติธรรม หมายถึง การปฏิบัติด้วยความเที่ยงตรงสอดคล้องกับความเป็นจริงและเหตุผลไม่มีความลำเอียง

4.6 การรักษาระเบียบวินัย หมายถึง การควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้อง และเหมาะสมแก่จรรยาบรรณ ข้อยังคับ ข้อตกลง กฎหมาย และศีลธรรม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยและนำมาเสนอเป็นลำดับ ดังนี้

1. ความหมายของจริยธรรม
2. ความสำคัญของจริยธรรม
3. โครงสร้างคุณลักษณะของจริยธรรม
4. องค์ประกอบของจริยธรรม
5. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม
6. วิธีการปลูกฝังจริยธรรม
7. จริยธรรมที่ครูพึงมี
8. แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนนักศึกษาผู้ใหญ่
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของจริยธรรม

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับความหมายของจริยธรรม มีผู้เชี่ยวชาญทางจริยธรรมหลายท่านได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้หลายทัศนะด้วยกัน ดังนี้

พระยาอนุมานราชธน (2516 : 409) ได้อธิบาย และให้ความหมายของคำว่า "จริยธรรม" ว่าเป็นคำสมาสระหว่างคำว่า จริยหรือจรรยา กับคำว่า ธรรม จริยหรือจรรยามีความหมายถึง ความประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติ คำว่า ธรรม หมายถึง คุณความดี ความถูกต้อง เมื่อนำสองคำมารวมกันมีความหมายว่าความประพฤติที่ชอบที่พึงปรารถนาของผู้อื่นที่ได้พบเห็น

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก (2520 : 3 - 5) ให้คำจำกัดความของจริยธรรมว่า หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ และมีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ ด้วยลักษณะ และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมจะมี

คุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประการ คือ เป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคมนั้น เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบให้การสนับสนุนและผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องและเหมาะสม ส่วนอีกประการหนึ่งคือ ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคมเป็นการกระทำที่สังคมตำหนิ หรือพยายามกำจัดและผู้ที่กระทำพฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่สมควร ฉะนั้นผู้มีจริยธรรมสูง คือ ผู้ที่มีลักษณะพฤติกรรมประเภทแรกมากและประเภทหลังน้อย

พนัส หันนาคินทร์ (2523 : 48) ได้กล่าวถึงความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติอันพึงปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อสังคม ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง เกษมสุขขึ้นในสังคม

ธีระพร อุวรรณิณ (2526 : 2) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง ระบบของกฎเกณฑ์ที่ใช้ในการจําแนกการกระทำที่ดีจากการกระทำที่ชั่ว การกระทำที่ถูกจากการกระทำที่ผิด และการกระทำที่ควรจากการกระทำที่ไม่ควร

สาราช บัวศรี (2526 : 26) ได้กล่าวถึง จริยธรรมว่า หมายถึง ความประพฤติที่ดีว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า ความประพฤติเหล่านี้ประกอบด้วยศีลธรรม (การงดเว้นกระทำสิ่งที่ไม่ดี) คุณธรรม (การกระทำสิ่งที่ดี) เนติธรรม (การกระทำสิ่งถูกต้องตามกฎหมาย) และธรรมนิยม ประเพณี (การกระทำที่ส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมและปฏิบัติกันมานาน)

ภนิตา กุสกูล (2528 : 6) ได้กำหนดความหมายของจริยธรรมเป็น 2 นัย คือ

1. จริยธรรมเป็นหลักการและเหตุผลที่พิจารณาเกี่ยวกับการกระทำ การพิจารณาตัดสิน และการตัดสินใจ ซึ่งเป็นความหมายที่คนทั่วไปเข้าใจกันมาแต่ดั้งเดิม
2. จริยธรรมเป็นพฤติกรรมหรือการกระทำ เป็นการตัดสินใจการพิจารณาตัดสินเป็นคุณธรรมทางจริยธรรมที่มีพื้นฐานอยู่บนการกระทำและเจตคติที่สามารถสังเกตเห็นได้

พรหมทิพย์ ศิริวรรณนุสย์ และคนอื่นๆ (2529 : 4) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรมเป็นข้อกำหนดของสังคมในลักษณะที่อาจเป็นมาตรฐานหรือกฎเกณฑ์ที่บุคคลในสังคมนั้นเห็นว่าควร ว่าถูก ว่าดี ที่จะปฏิบัติตามฐานะสมาชิกของสังคม

แสง จันทร์งาม (2530 : 20) ได้อธิบายว่าจริยธรรม คือ พฤติกรรมของมนุษย์ ที่แสดงออกมาทางกาย วาจา ใจ เป็นการทำ พูด คิด ที่เราอาจประเมินค่าเป็นดีเป็นชั่วได้ ถ้าชั่วก็ควรละเว้น ถ้าดีก็ควรกระทำ

พระเทพเวที (2531 : 10) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง การดำรงชีวิตความเป็นอยู่ การยังชีวิตให้เป็นไป การครองชีพการใช้ชีวิต การเคลื่อนไหวของชีวิตทุกแง่ทุกด้าน ทั้งทางกาย ทางวาจา ทั้งด้านส่วนตัว ด้านสังคม ด้านอารมณ์ ด้านจิต ด้านปัญญา

เพียเจ (Piaget. 1960 : 1) ได้อธิบายว่าจริยธรรมเป็นลักษณะประสบการณ์ของมนุษย์และหน้าที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการจัดเตรียมสังคมในเรื่อง ความสนใจ และอนามัยของแต่ละบุคคล ความสัมพันธ์ร่วมกันในรูปของสิ่งที่ควรกระทำ

กู๊ด (Good. 1964 : 314) ให้ความหมายว่า จริยธรรม หมายถึง การปรับพฤติกรรมให้เข้ากับกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานของความประพฤติที่ถูกต้องหรือดีงาม

บราวน์ (Brown. 1965 : 411) ให้ความหมายของจริยธรรม หมายถึง ระบบกฎเกณฑ์สำหรับวิเคราะห์การกระทำผิดหรือถูกของบุคคล ซึ่งเปลี่ยนแปลงวิวัฒนาการจากประสบการณ์ของบุคคล

โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1964 : 5) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดี เป็นกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติในสังคมซึ่งบุคคลจะพัฒนาขึ้นมีพฤติกรรมเป็นของตนเอง โดยสังคมเป็นตัวตัดสินการกระทำนั้นว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้องหรือผิด

แบนดูรา (Bandura. 1977 : 1) กล่าวสรุปว่า จริยธรรม คือ กฎสำหรับการประเมินพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้

จากความหมายของจริยธรรม ที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ไว้ดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติทั้งกาย วาจา ใจ ซึ่งทุกคนควรประพฤติปฏิบัติทั้งต่อตนเอง และผู้อื่นในสังคม เพื่อจะก่อให้เกิดความผาสุกความเจริญรุ่งเรืองต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ

ความสำคัญของจริยธรรม

จริยธรรมถือได้ว่าเป็นมีความสำคัญมากไม่ว่าจะมองในลักษณะใด กล่าวคือ ถ้ามองว่าจริยธรรมหมายถึงคุณสมบัติของจิตใจคนจะกำกับ หรือบันทาลพฤติกรรมของบุคคลก็ย่อมอธิบายได้ว่าพฤติกรรมของบุคคลย่อมเป็นไปตามแนวคิดเชิงจริยธรรมของเขา หรือแม้ว่าจะมองว่าจริยธรรม หมายถึง กฎเกณฑ์หรือมาตรฐานของสังคม ก็ยังสามารถอธิบายได้ว่าพฤติกรรมของบุคคลก็ย่อมเป็นไปตามจริยธรรมของสังคมอยู่นั่นเอง ดังนั้นจึงให้ความสำคัญแก่ จริยธรรมเสมอเมื่อพิจารณาความสงบสุขของสังคม และยิ่งในสภาพของสังคมปัจจุบันซึ่งสภาวะแวดล้อมของสังคมก่อให้เกิดความกดดันแก่มนุษย์อยู่เป็นอย่างมากแล้ว ก็ยิ่งตระหนักถึงความสำคัญของจริยธรรมมากขึ้น ดังเช่นที่ สารัช บัวศรี (ม.ป.ป. : 5 - 6) ได้กล่าวว่า เหตุที่เน้นการศึกษาในปัจจุบันนี้ให้ความสนใจแก่จริยศึกษามากขึ้น เพราะนักการศึกษาเริ่มตระหนักว่าการพัฒนามนุษย์ให้เกิดความเฉลียวฉลาดในเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Intelligence) แต่เพียงอย่างเดียวอาจทำให้สังคมมนุษย์เจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและทางวัตถุ แต่ไม่สามารถทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุขได้ จึงจำเป็นต้องสร้าง หรือพัฒนาความฉลาดที่จะอยู่ร่วมกัน (Social Intelligence) เพื่อก่อให้เกิดสันติสุขโดยอาศัยจริยธรรมเข้ามากขึ้น

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2506 : 10) กล่าวว่า ค่านิยมในปัจจุบันที่รัฐต้องการเน้นและเร่งรัดส่งเสริมให้มีขึ้นคือค่านิยมทางจริยธรรม (Moral value) เพราะการส่งเสริมจริยธรรมเป็นการสร้างวัฒนธรรมทางจิตใจที่ก่อให้เกิดความรับผิดชอบในหน้าที่และมีความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ อันเป็นการสร้างคุณภาพของประชาชนให้เกิดขึ้น เมื่อบุคคลมีจริยธรรมที่พึงประสงค์ก็จะเกิดความซื่อสัตย์ สามารถแยกแยะความรู้สึกผิดชอบชั่วดีซึ่งทำให้บุคคลเลือกประพฤติในสิ่งที่ควรต่อสังคมส่วนรวม

พระธรรมญาณมุนี (2527 : 412) กล่าวว่า พื้นฐานของการศึกษาได้แก่ จริยธรรม เพราะจริยธรรมเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญยิ่งของคน คนที่มีสภาพเป็นคนที่มีสำนึกได้ในสิ่งที่ดีด้วยพลังแห่งจริยธรรม คนที่ไม่มีจริยธรรมหรือมีจริยธรรมน้อย จะเป็นคนที่ไม่มีความสุขความสำเร็จในชีวิต

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าจริยธรรมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมมนุษย์ เพราะจะช่วยสร้างสันติสุขให้แก่สังคม ลดการข่มเหง การเอารัดเอาเปรียบและการทำลายล้างซึ่งกันและกัน ยิ่งสังคมพัฒนาไปสู่ความเป็นเมืองและสังคมอุตสาหกรรมมากขึ้นเท่าใด จริยธรรมก็ยิ่งมีความจำเป็นต่อสังคมมนุษย์มากขึ้นเท่านั้น

โครงสร้างคุณลักษณะของจริยธรรม

จากการศึกษากันคว้าเกี่ยวกับเรื่องจริยธรรมของบุคลากรกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประมวลคุณลักษณะของจริยธรรม และสรุปองค์ประกอบคุณลักษณะของจริยธรรมไว้ 10 ประการดังนี้ (กรมการฝึกหัดครู. 2523 : 146 - 147)

1. ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพันด้วยความพากเพียร และละเอียดรอบคอบ ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บริการความสำเร็จ ทั้งพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น
2. ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมและตรงต่อความเป็นจริงประพฤติอย่างตรงไปตรงมาทั้งทางกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น
3. ความมีเหตุผล หมายถึง ความสามารถในการใช้ปัญญาในการประพฤติปฏิบัติ รู้จักไตร่ตรอง พิสูจน์ให้ประจักษ์ไม่หลงงมงาย มีความยับยั้งชั่งใจโดยไม่ผูกพันกับอารมณ์ และความยึดมั่นของที่มีอยู่เดิม ซึ่งอาจผิดได้
4. ความกตัญญูกตเวที หมายถึง ความรู้สึกรักสำนึกในอุปการะคุณที่ผู้อื่นมีต่อเรา และตอบแทนบุญคุณนั้นๆต่อผู้อื่น
5. การรักษาระเบียบวินัย หมายถึง การควบคุมการประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสมกับจรรยาบรรณ ขอบบังคับ กฎหมายและศีลธรรม
6. ความเสียสละ หมายถึง การละความเห็นแก่ตัว การให้ปันกับคนที่ควรหาให้ ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังปัญญา รวมทั้งการรู้จักสละทิ้งอารมณ์ร้ายในตนเอง

7. ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกัน
กระทำกิจการให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

8. การประหยัด หมายถึง การใช้สิ่งของทั้งหลายพอเหมาะพอควรให้ได้ประโยชน์
มากที่สุด ไม่ยอมให้มีส่วนเกินมากนัก

9. ความยุติธรรม หมายถึง การปฏิบัติด้วยความเที่ยงตรงสอดคล้องกับความจริง
และเหตุผล ไม่มีความลำเอียง

10. ความเมตตา กรุณา หมายถึง ความรักใคร่ปรารถนาจะให้ผู้อื่นเป็นสุข ความ
สงสารคิดจะช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์

นอกจากนี้ จาหนังสือ อาศிரวัญ (2530 : 34 - 35) ได้กล่าวถึงโครงสร้างคุณลักษณะ
ของจริยธรรมพื้นฐานไว้ 29 ประการ คือ

1. การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายของบุคคลและสัตว์
2. ความเมตตา กรุณา
3. การไม่โลภและไม่ขโมย
4. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ
5. การไม่ละเมิดของรักผู้อื่น
6. การรู้จักความพอดี
7. การไม่พูดปด ไม่บิดเบือน ไม่อวดพรางความจริง การไม่ยุยงให้เกิดความ
แตกแยกและการไม่พูดคำหยาบ
8. การมีสัจจะและความจริงใจ
9. การไม่หลงและเสพสิ่งเสพติดให้โทษ
10. ความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ รู้สึกละอายชั่วดี
11. ความเป็นผู้มีเหตุผล
12. ความละเอียดและความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว
13. ความขยันหมั่นเพียร

14. ความอดทนอดกลั้น
15. ความกล้าหาญและความเชื่อมั่นในตนเอง
16. ความกตัญญูทดแทน
17. ความซื่อสัตย์สุจริต
18. การทำใจให้สงบ มีสมาธิ และอารมณ์แจ่มใส
19. ความไม่เห็นแก่ตัว
20. ความประณีตละเอียดถี่ถ้วน
21. ความรับผิดชอบ
22. ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง
23. ความมีระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลา
24. การยอมรับความเปลี่ยนแปลง
25. มารยาทและนิสัยส่วนบุคคลในการกิน นอน ขับถ่าย แต่งกาย และสังคมระหว่างเพศ
26. มารยาทในการแสดงความเคารพ การขออภัย การแสดงความขอบคุณ การขอความช่วยเหลือ การปฏิเสธ การแสดงความไม่เห็น เห็นด้วย การแสดงความยินดี การแสดงความเสียใจ การละเล่นและการพักผ่อนหย่อนใจ
27. หลักธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกัน ได้แก่ ความสามัคคี ความเสียสละ การให้อภัย ความเอื้อเฟื้อ การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ความเห็นอกเห็นใจ
28. ความเป็นผู้มีคุณธรรม และปฏิบัติตามประเพณีนิยม
29. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

องค์ประกอบของจริยธรรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดการประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมของไทย (22 - 27 มกราคม 2523) และสรุปองค์ประกอบของจริยธรรมจากผู้ทรงคุณวุฒิหลาย

ท่านไว้ว่า จริยธรรมของบุคคลประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 3 ประการคือ

1. ส่วนประกอบทางด้านความรู้ (Moral Reasoning) คือ ความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้องดีงาม สามารถตัดสินแยกความถูกต้องออกจากความไม่ถูกต้องได้ด้วยความคิด

2. ส่วนประกอบทางด้านอารมณ์ (Moral Attitude and Belief) คือ ความพึงพอใจ ศรัทธา เลื่อมใส เกิดความนิยมยินดีที่จะรับนำจริยธรรมมาเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติ

3. ส่วนประกอบทางด้านพฤติกรรมการแสดงออก (Moral Conduct) คือ พฤติกรรมการกระทำที่บุคคลตัดสินใจจะกระทำถูกหรือผิดในสถานการณ์แวดล้อมต่าง ๆ เชื่อว่า อิทธิพลส่วนหนึ่งของการกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมแบบใด จะขึ้นกับอิทธิพลของส่วนประกอบทั้ง 2 ประการที่กล่าวมาแล้วข้างต้น และบางส่วนอาจขึ้นกับองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น ลักษณะทางจิตวิทยาบางประการของบุคคลนั้น ๆ หรือความรุนแรงของการบีบคั้นของสถานการณ์ที่รุนแรง บุคคลนั้นอีกด้วย (กรมวิชาการ. 2527 : 5)

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนิก (2520 : 4 - 6) ได้แบ่งลักษณะทางจริยธรรมของบุคคลในงานวิจัยเรื่อง จริยธรรมของเยาวชนไทยไว้ 4 ลักษณะ คือ

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายความว่า การมีความรู้ว่าในสังคมของคนนั้น ถือว่าการกระทำชนิดใดดีควรกระทำ และการกระทำชนิดใดเลวควรงดเว้น ลักษณะและพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมมากน้อยเพียงใด ปริมาณความรู้เชิงจริยธรรม หรือความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมนี้ขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลด้วยเด็กจะเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่เกิดและโดยเฉพาะในช่วงอายุ 2 - 10 ปี จะได้รับการปลูกฝังค่านิยมเหล่านี้เป็นพิเศษ

2. ทศนคติเชิงจริยธรรม คือ ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าคนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้นเพียงใด ทศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น แต่บุคคลบางคนในสถานการณ์ปกติอาจมีทศคติแตกต่างไปจากค่านิยมของสังคมก็ได้ ทศนคติเชิงจริยธรรมจะมีความหมายรวมทั้งความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ เข้าด้วยกัน

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลที่กล่าวถึงนี้จะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจหรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องต้นหลักการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายความว่า การแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรือดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งเป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบและสนับสนุนมีหลายประเภท เช่น การให้ทาน การเสียสละเพื่อส่วนรวม และการช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก เป็นต้น นอกจากนี้พฤติกรรมเชิงจริยธรรมอีกจำนวนหนึ่ง คือพฤติกรรมในสถานการณ์ที่เข้ายวนใจ หรือในสภาพที่ยั่วให้บุคคลกระทำผิดกฎเกณฑ์เพื่อประโยชน์ส่วนตนบางประการ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสถานการณ์ที่ยั่ว เช่น การโกงสิ่งของ หรือคะแนน การลักขโมย และการกล่าวเท็จ เป็นต้น ซึ่งอาจรวมเรียกว่าพฤติกรรมเกี่ยวกับความไม่ซื่อสัตย์ ซึ่งผู้มีจริยธรรมสูงย่อมงดเว้นการกระทำที่ไม่ซื่อสัตย์นี้

กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ (2523 : 146 - 157) ได้สรุปองค์ประกอบของจริยธรรมไว้ดังนี้ คือ

1. ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน ด้วยความพากเพียร และความละเอียดรอบคอบ ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่

2. ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมและตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมาทั้ง กาย วาจา ใจ ต่อตนเองและต่อผู้อื่น

3. ความมีเหตุผล หมายถึง ความสามารถในการใช้ปัญญา ในการประพฤติปฏิบัติ รู้จักไตร่ตรอง พิจารณาให้ประจักษ์ ไม่หลงงมงาย มีความยับยั้งชั่งใจโดยไม่ผูกพันกับอารมณ์ และความยึดมั่นของที่มีอยู่เดิมซึ่งอาจผิดได้

4. ความกตัญญูกตเวที ความกตัญญู หมายถึง ความรู้สึกสำนึกในการอุปการคุณที่ผู้อื่นมีต่อเรา กตเวที หมายถึง การแสดงออกและการตอบแทนบุญคุณ ดังนั้นความกตัญญูกตเวทีจึงหมายถึง ความรู้บุญคุณและการตอบแทนบุญคุณต่อผู้อื่นและสิ่งที่มีบุญคุณ

5. การรักษาระเบียบวินัย หมายถึง การควบคุมการประพฤติ ปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสมกับจรรยาบรรณ ขอบบังคับ กฎหมาย และศีลธรรม

6. ความเสียสละ หมายถึง การละความเห็นแก่ตัว การให้ปันกับคนที่ควรให้ด้วย กำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังปัญญา รวมทั้งการรู้จักสละทิ้ง อารมณ์ร้ายในตนเอง

7. ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกัน กระทำกิจการให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยเห็นกับประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

8. การประหยัด หมายถึง การใช้สิ่งทั้งหลายพอเหมาะพอควรให้ได้ประโยชน์มากที่สุด ไม่ยอมให้มีส่วนเกินมากนัก

9. ความยุติธรรม หมายถึง การปฏิบัติด้วยความเที่ยงตรง สอดคล้องกับความเป็นจริงและเหตุผล ไม่มีความลำเอียง

10. ความอุตสาหะ หมายถึง ความพยายามอย่างเข้มแข็งเพื่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน

11. ความเมตตา กรุณา หมายถึง ความรักใคร่ปรารถนาจะให้อื่นเป็นสุข ความสงสาร คิดจะช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์

จากการแบ่งลักษณะจริยธรรมของบุคคลโดยผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวจะเห็นได้ว่า องค์ประกอบของจริยธรรมในบุคคลจะมี 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

1. ส่วนภายใน ซึ่งประกอบไปด้วย ความรู้ ทักษะ และ การทำให้เหตุผล ซึ่งการใช้เหตุผลจะขึ้นอยู่กับระดับจริยธรรมในแต่ละบุคคลว่าจะกระทำเพื่อตนเอง หรือทำเพื่อพวกพ้อง หรือทำเพื่อสังคม หรือทำเพื่อความดีงาม เป็นต้น

2. ส่วนภายนอก ซึ่งแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม ซึ่งมีผลมาจากการใช้เหตุผลเชิงพฤติกรรมภายในตัวของบุคคลแต่ละคน

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจักษ์นิก (2520 : 9 - 12) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีที่เกี่ยวกับต้นกำเนิด และพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลไว้ 3 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีอิทธิพลของสังคม นักสังคมวิทยาเชื่อว่า สังคมมีส่วนในการนั้น มนุษย์มีลักษณะต่าง ๆ กันตามแต่ว่ามนุษย์นั้นจะอยู่ในกลุ่มใดในสังคม และนักทฤษฎีจิตวิเคราะห์ก็เล็งเห็นความสำคัญของสังคมในการก่อตั้งลักษณะทางจริยธรรมให้แก่สมาชิกในสังคมนั้น โดยที่ทฤษฎีนี้ระบุว่า เด็กเล็ก ๆ จะเรียนรู้ว่าอะไรดีอะไรชั่วจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิด ซึ่งเป็นตัวแทนของสังคมด้วยกระบวนการเทียบเคียง (Identification) เด็กจะใช้วิธีการเลียนแบบจากผู้ที่มีอำนาจ และผู้ที่ตนรักจนานที่สุดเด็กจะยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคมมาเป็นหลักปฏิบัติของตนโดยอัตโนมัติ นักทฤษฎีส่วนมากยอมรับว่า จริยธรรมจะถูกปลูกฝังตั้งแต่บุคคลยังอยู่ในวัยทารก และในวัยเด็กเล็กเป็นวัยแห่งการเตรียมตัวเพื่อเข้าเป็นสมาชิกในสังคมใหญ่ ในช่วงแรกของชีวิตนี้เด็กจะได้รับการปลูกฝังทางจริยธรรมมากกว่าในช่วงอื่นๆของชีวิต กลุ่มบุคคลที่รับผิดชอบในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เด็กมากที่สุดคือ สมาชิกในครอบครัวของเด็กเอง รองลงมาคือโรงเรียน อนุบาลและประถมศึกษา นอกจากนี้ในปัจจุบันก็ยังมีสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และวารสารต่างๆ

2. ทฤษฎีพัฒนาการลักษณะที่ส่งเสริมจริยธรรม นักทฤษฎีที่เชื่อว่าการพัฒนาทางสติปัญญาและอารมณ์เป็นรากฐานของการพัฒนาทางจริยธรรม คือ เพียเจต์ และโคลเบอร์ก นักทฤษฎีสองท่านเชื่อว่า จริยธรรมของเด็กจะเจริญขึ้นตามความเจริญของความสามารถทางการรู้ (Cognitive Ability) สติปัญญา และอารมณ์ของเด็กในบุคคลที่สติปัญญาไม่เจริญถึงขีดสุด จะมีจริยธรรมในขั้นสูงสุดไม่ได้เช่นกัน โคลเบอร์ก ได้พบความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับลักษณะอื่น ๆ ของมนุษย์ในการศึกษาผลงานของนักวิจัยต่าง ๆ ที่สำคัญ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับระดับสติปัญญาทั่วไป และความสัมพันธ์ของจริยธรรมกับความสามารถที่จะระดมพลได้ดีที่ต่ำกว่าในอนาคตแทนที่จะรับเอาผลที่เล็กน้อยกว่าในปัจจุบันหรือในทันที ซึ่งลักษณะนี้เรียกว่า ลักษณะมุ่งอนาคต นอกจากนั้นผู้ที่มีจริยธรรมสูงยังเป็นผู้ที่มีสมาธิดี มีความสามารถควบคุมอารมณ์ของตน และมีความภาคภูมิใจในตนเองและสภาพแวดล้อมสูงกว่าผู้ที่มีจริยธรรมต่ำ โคลเบอร์ก จึงสรุปว่า ความเป็นผู้ที่มีจริยธรรมสูงเกิดจากความสามารถในการเพ่งความสนใจที่ถุกเกณฑ์ และมีความสามารถในการควบคุมตนเองในด้านต่าง ๆ โดยทั่วไปด้วย

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม คือ ทฤษฎีที่อธิบายวิธีการและขบวนการที่บุคคลได้รับอิทธิพลจากสังคม ทำให้เกิดการยอมรับลักษณะและทางพฤติกรรมที่ทางสังคมมาเป็นลักษณะของตน ทฤษฎีประเภทนี้ได้นำเอาหลักการเสริมแรง (Principle of Reinforcement) และหลักการเชื่อมโยง (Principle of Association) มาใช้อธิบายปรากฏการณ์ทางสังคม ในการอธิบายต้นกำเนิดและการเปลี่ยนแปลงจริยธรรม ทฤษฎีการเรียนรู้ได้เน้นการเรียนรู้โดยบังเอิญ และการเลียนแบบเป็นสำคัญซึ่งทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่แปลกใหม่ หรือแตกต่างไปจากเดิมได้โดยง่าย โดยทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญแก่ลักษณะของสถานการณ์ ซึ่งจะ เป็นเครื่องกระตุ้นให้บุคคลกระทำพฤติกรรมซ้ำ ๆ จนกลายเป็นลักษณะนิสัยของบุคคลนั้นไปในที่สุด สิ่งที่จะกระตุ้นให้บุคคลกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ได้คือ การหวังความพอใจ และการหลบหลีกความทุกข์ การเลียนแบบลักษณะและการกระทำของบุคคลอื่น เป็นบ่อเกิดของการยอมรับลักษณะทั้งที่ดีและไม่ดีจากบุคคลได้อย่างง่ายดาย และเกิดได้อย่างกว้างขวางในสถานการณ์ทั่วไป ตั้งแต่เด็กเลียนแบบบิดามารดาผู้เลี้ยงดู เพื่อน วัยรุ่น เลียนแบบดารา เด็กเลียนแบบพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูที่ตนเองรักใคร่ จะทำให้เด็กเกิดความพอใจ เหมือนว่าตนอยู่ใกล้ชิด ในขณะที่เด็กและวัยรุ่นเลียนแบบเพื่อนในวัยเดียวกันเพื่อขจัดความขัดแย้งในใจที่ตนเองมีลักษณะแตกต่างไปจากกลุ่ม การเลียนแบบคนแปลกหน้าเกิดขึ้นน้อยมากแต่อาจเกิดขึ้นได้ ถ้าสังเกตเห็นว่าตัวแบบมีพฤติกรรมใดก็ตามแล้วได้รับผลตอบแทนที่น่าพอใจ ผู้สังเกตเห็นก็อยากได้รับความพอใจนั้นด้วยก็จะยอมเลียนแบบตัวแบบนั้นบ้าง

ทฤษฎีแหล่งกำเนิดของจริยธรรมทั้งสามดังกล่าว มีลักษณะไม่ขัดแย้งกันมากนัก แต่เห็นทฤษฎีที่ช่วยกันสร้างภาพการวิเคราะห์จริยธรรมให้ชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น กล่าวคือ ทฤษฎีอิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการทางจริยธรรมนั้น กล่าวถึง บทบาทของสภาพแวดล้อมทางสังคมของบุคคลที่มีต่อการปรุงแต่งลักษณะทางจริยธรรมของบุคคล ทฤษฎีพัฒนาการลักษณะที่ส่งเสริมจริยธรรมให้ความสำคัญกับพันธุกรรมในการมีส่วนส่งเสริม หรือขัดขวางพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคล แต่ทฤษฎีทั้งสองก็ยังเน้นความสำคัญของสภาพแวดล้อมของบุคคล เช่นกันสำหรับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมช่วยอธิบายกระบวนการยอมรับกฎเกณฑ์ทางสังคมเข้ามา เป็นส่วนหนึ่งของลักษณะบุคคล

วิธีการปลูกฝังจริยธรรม

อวย เกตุสิงห์ (2504 : 147 -151) กล่าวว่า จริยธรรมของเด็กจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 5 ประการคือ

1. ผู้สอน ผู้สอนจริยศึกษาได้ดีจริง ๆ จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับความนิยม ศรัทธา และความไว้วางใจจากผู้เรียน มีลักษณะ 4 ประการ

ก. ความเป็นผู้มีจริยธรรมในตนเอง

ข. ความเป็นผู้มีบุคลิกลักษณะที่วาบพิพอสสมควร โดยเฉพาะเกี่ยวกับรูปร่างการแต่งกายและอาการปฏิกิริยาตลอดจนการพูด

ค. ความสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าสอนด้วยความรู้ ความเข้าใจแจ่มแจ้งของตนเอง

ง. ความเป็นผู้เหนือกว่าผู้เรียนทางจิตใจ

2. วิธีสอนเพื่อให้ได้ผลดี

3. เนื้อหาของวิชาที่สอน

4. ตัวอย่าง หมายถึง บุคคลและการปฏิบัติที่สมควรอ้างเป็นตัวอย่างของความดี และความไม่ดี

5. สภาพแวดล้อม สภาพแวดล้อมรอบบุคคลย่อมมีอิทธิพลต่อการสอนจริยศึกษาได้อย่างมาก เพราะเป็นเหตุกระตุ้นทางใจ

สุเชษฐ์ มาเฮอร์ม (2519 : 60) พบว่าในสถานการณ์ที่บุคคลได้เห็นแบบอย่างที่ดีจะทำให้บุคคลที่มีระดับจริยธรรมสูง เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบมากกว่าบุคคลที่มีระดับจริยธรรมต่ำ ทั้งนี้เพราะผู้ที่มีระดับจริยธรรมสูงสามารถเข้าใจเหตุผลของการแสดงพฤติกรรมได้ดีกว่า และพร้อมที่จะรับเอาพฤติกรรมนั้นๆมาเป็นของตน ถ้ามีตัวแบบที่ดี ผู้ที่จะรับรู้และปฏิบัติตามมากที่สุดคือผู้มีจริยธรรมสูง ส่วนผู้มีจริยธรรมต่ำจะเลียนแบบผู้กระทำความดีต่อเมื่อตัวแบบนั้นมีลักษณะจูงใจเป็นพิเศษเท่านั้น

กาญจนา หาสิตะพันธุ์ (2520 : 193) ได้เสนอแนะวิธีการที่จะช่วยให้เด็กมีวินัยในตนเองไว้ว่าครูและผู้ปกครองจะต้องให้เด็กเข้าใจว่าอะไรเป็นสิ่งที่ดีสำหรับเด็กและสำหรับผู้อื่นด้วย และหาทางให้เด็กได้กระทำในสิ่งที่ดี โดยยึดมั่นกับการตัดสินใจของตน ระเบียบต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นต้องให้เด็กได้มีส่วนเสนอขึ้นเอง อภิปรายและเห็นชอบ เด็กมักจะไม่ว่างฝ่าฝืนในเรื่องของการฝึกให้รู้จักรับผิดชอบชั่วดี ไม่กระทำผิดเพราะสามารถบังคับตนเองได้

กรมการศาสนา (2521 : 18 - 20) ได้เสนอแนวทางในการจัดการเรียนการสอนจริยศึกษาในระดับมัธยมศึกษาไว้หลายประการด้วยกันคือ

1. สาระของการเรียนรู้ จะต้องให้เหมาะกับวัยของนักเรียน และวิธีสอนให้เหมาะสม
2. การสอนจะต้องมีเหตุผลสนับสนุนให้เห็นประโยชน์และโทษของการปฏิบัติ
3. การปฏิบัติจริงอย่างสม่ำเสมอเป็นสิ่งจำเป็น โดยครูเป็นตัวอย่างที่ดีและ เป็นผู้นำทางจริยธรรม

4. การแนะนำให้มีการประพฤติปฏิบัติดีนั้นต้องทำอยู่ตลอดเวลา

อานวย ทะพิงค์แก และชยันต์ วรรณะภูติ (2522 : 43) ได้เสนอวิธีสอนจริยธรรมไว้ว่าจำเป็นต้องละทิ้งวิธีการสอนแบบ "การสั่งสอน" ละทิ้งการสอนจริยธรรมแบบ "Dead Ethics" ให้เป็นการสอนที่ผู้เรียนได้มีโอกาสวิเคราะห์ปัญหา ทดลองปฏิบัติ และนำบทเรียนมาวิเคราะห์ปัญหาอีกครั้ง การสอนเช่นนี้เป็นการสอนจริยธรรมที่เป็น "Living Ethics" เป็นการถ่ายทอดค่านิยมทางจริยธรรมที่สามารถ Transcend ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ไม่ว่านักเรียนจะอยู่ในห้องเรียนหรือออกจากห้องเรียนแล้ว ในการสอนจะต้องมีกรณีที่นักเรียนจะต้องนำความรู้สึกทางจริยธรรมไปปฏิบัติและจะทำเช่นนี้ได้ก็ต้องอาศัยการประเมินผลเชิงพฤติกรรมด้วย

สงบ ลักษณะ (2523 : 6 - 7) กล่าวถึงแนวทางในการเสริมสร้างคุณสมบัติจริยธรรมไว้ว่าต้องประกอบด้วย

1. การทำให้มีความรู้ความเข้าใจโดยเหตุผล ไม่ใช่เป็นการบอกหรือเล่าแต่อาจจะต้องชี้แนะแยกประเด็นของปัญหาให้เห็น วิเคราะห์ทำให้ดูเป็นตัวอย่าง แล้วให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ค้นหาจนพบสรุปเป็นกฎเกณฑ์ด้วยตัวของเขาเอง

2. การให้เห็นต้นแบบและเลียนแบบ มีอิทธิพลมากนักจิตวิทยาวิจัยว่า ถ้าต้นแบบเป็นผู้มีชื่อเสียง เป็นคนเก่ง คนดี และอยู่ในวัยเดียวกับนักเรียนจะเลียนแบบได้ดี

พร้อมกันนี้ได้เสนอเทคนิคการสอนบางวิธีไว้อีกด้วย ดังนี้

1. วิธีปรับพฤติกรรม (Behavior Modification) ใจครหาดีให้รางวัล ท้าหัวลงโทษ โดยยึดหลักว่า ผู้ทำดีได้รับรางวัลตอบแทนก็จะต้องทำพฤติกรรมนั้นอีก การให้รางวัลมี 3 วิธีดังนี้

- 1). ปฐมภูมิ ให้เป็นสิ่งของ
- 2). ทศิยภูมิ ให้เป็นตัวแทน คะแนน สัญลักษณ์
- 3). ทางอ้อม ให้เป็นแบบอย่าง ยกย่องให้เกียรติ

2. วิธีสร้างความขัดแย้งทางเหตุผลกับจิตใจ (Cognitive - Affective Dissonant) เชื่อว่าปัญญากับจิตใจสอดคล้องกับความเชื่อหรือการกระทำสิ่งที่ถูกต้องดีงามจะเกิดขึ้น เรียกว่า จริยธรรมเกิดขึ้น เช่น ชอบสูบบุหรี่ โดยคิดว่าดีแต่เมื่อได้พบผลเสียมากมายก็เกิดความขัดแย้งในสิ่งนี้

ชัยพร วิชาวุธ และ ชีระพร อุวรรณโณ (2525 : 23 - 25) ได้กล่าวถึงวิธีปลูกฝังจริยธรรมไว้ดังนี้

การปลูกฝังจริยธรรมด้วยการกระจ่างค่านิยม

การกระจ่างค่านิยม (Value Clarification) เป็นวิธีสอนจริยธรรมที่ใช้กันอย่างกว้างขวางในสหรัฐอเมริกา ผู้เสนอกระบวนการกระจ่างค่านิยมกลุ่มแรกได้แก่ ราทซ์ ฮาร์มิน และ ไซมอน (Raths Harmin and Simon 1966)

แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีนี้ถือว่า ค่านิยมเกิดจากการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล และจะแสดงออกมาในรูปของความเชื่อ ทักษะคติ พฤติกรรม และความรู้สึกละเอียดของแต่ละบุคคล พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมานั้นมีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่ถือว่าเป็นการแสดงออกของค่านิยม ซึ่งจะใช้เกณฑ์ต่อไปนี้ เป็นเครื่องตัดสินว่าการกระทำนั้นเป็นการแสดงออกของค่านิยมหรือไม่

1. การเลือกกระทำอย่างอิสระ ไม่มีการบังคับ
2. การเลือกจากทางเลือกหลายๆทาง
3. การเลือกที่เกิดจากการพิจารณาผลของทางเลือกแต่ละทางแล้ว
4. การรู้สึกละเอียดและมีความยินดีที่ได้เลือกกระทำสิ่งนั้น
5. ยืนยันการตัดสินใจเลือกของตนอย่างเปิดเผย
6. การกระทำตามที่ตนตัดสินใจเลือก
7. การกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก

การปลูกฝังจริยธรรมตามแนวคิดของทฤษฎีนี้คือ การช่วยให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้น ความเชื่อ ทักษะคติ พฤติกรรมและความรู้สึกละเอียดของตนเอง โดยชี้แนะให้บุคคลเกิดการจูงใจขึ้นมาว่า ความเชื่อ ทักษะคติ พฤติกรรมและความรู้สึกละเอียดของคนที่มีต่อสิ่งหนึ่ง ๆ นั้นเป็นไปตามเกณฑ์ 7 ประการดังกล่าวแล้วหรือไม่

การปลูกฝังจริยธรรมด้วยเหตุผล

ทฤษฎีการให้เหตุผลทางจริยธรรม (Moral Reasoning) ผู้เสนอทฤษฎีนี้คือ โคลเบอร์ก (Kohlberg 1964) ให้ทรรศนะว่า จริยธรรม หมายถึง กฎเกณฑ์ในการตัดสินใจ ความถูกต้องของการกระทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์นี้ ขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางปัญญาซึ่งผูกพันกับอายุของบุคคลโคลเบอร์กได้ยึดถือพัฒนาการทางปัญญาของเพียเจต์ ซึ่งเป็นหลักในการสร้างทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม โดยแบ่งพัฒนาการออกเป็น 3 ระดับ ในแต่ละระดับยังแบ่งพัฒนาการออกเป็น 2 ขั้น รวม 6 ขั้น ดังนี้

ก. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (อายุประมาณ 2 - 12 ปี

ขั้นที่ 1 ใช้การลงโทษเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ

ขั้นที่ 2 ใช้การตอบสนองความต้องการของตนเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ

ข. ระดับเกณฑ์สังคม (อายุตั้งแต่ 12 ปี ขึ้นไปโดยประมาณ)

ขั้นที่ 3 ใช้การยอมรับของสังคมเป็นเหตุผลการตัดสินใจ

ขั้นที่ 4 ใช้ระเบียบแบบแผนและกฎเกณฑ์ของสังคมเป็นเหตุผลการตัดสินใจ

ค. ระดับเลเยอร์สังคม (อายุประมาณ 20 ปีขึ้นไป)

ขั้นที่ 5 ใช้สัญญาสังคมเป็นเหตุผลการตัดสินใจ

ขั้นที่ 6 ใช้หลักการจริยธรรมสากลเป็นเหตุผลการตัดสินใจ

ตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก จริยธรรมแต่ละขั้นเป็นผลของการคิดไตร่ตรอง จำเป็นต้องอาศัยข้อมูล ข้อมูลที่นำมาพิจารณาส่วนหนึ่งเป็นความเข้าใจของตนเองเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากประสบการณ์ทางสังคมที่ได้รับใหม่โดยเฉพาะข้อมูลที่ได้จากการรับฟังทฤษฎีของผู้อื่น ซึ่งอยู่สูงกว่าระดับพัฒนาการของตน 1 ขั้น หากข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้มีความขัดแย้งไม่ลงรอยกัน ความรู้สึกรังเกียจจะเกิดขึ้น ทำให้บุคคลต้องปรับตัวเองโดยการสำรวจและจัดระเบียบความคิดความเข้าใจของคนใหม่ มีการจำแนกประเด็นปัญหาต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนและละเอียดมากขึ้น บุคลากรเป็นความเข้าใจใหม่ที่เกิดจากการจัดระเบียบทางความคิด เป็นโครงสร้างทางความคิดใหม่ซึ่งแตกต่างจากเดิม กระบวนการจำแนกและการบูรณาการเป็นกลไกของการพัฒนาจริยธรรม ผลของกระบวนการนี้ทำให้เกิดจริยธรรมใหม่ขึ้นแทนที่จริยธรรมเก่า ซึ่งอยู่ในระดับสูงกว่าและแตกต่างจากจริยธรรมเก่าในเชิงคุณภาพโดยสิ้นเชิงตามทฤษฎีนี้การพัฒนาจริยธรรมไม่อาจกระทำได้ด้วยการสอนหรือการแสดงตัวอย่างให้ดู หรือวิธีการเรียนรู้ต่าง ๆ จริยธรรมพัฒนาขึ้นมาด้วยการนึกคิดของแต่ละคนตามลำดับขั้นและตามลำดับพัฒนาการทางปัญญาซึ่งผูกพันกับอายุ กิจกรรมที่เป็นหัวใจของวิธีนี้คือ การอภิปรายแลกเปลี่ยนทฤษฎี

การปลูกฝังจริยธรรมด้วยการปรับพฤติกรรม

การปรับพฤติกรรม (Behavior Modification) เป็นการประยุกต์หลักการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล วิธีนี้ใช้ได้ผลดีในการสร้างและรักษาพฤติกรรมที่พึงปรารถนา และลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา

แนวคิดพื้นฐานของวิธีนี้อยู่บนรากฐานความเชื่อที่ว่าพฤติกรรมของบุคคลถูกควบคุมโดยเงื่อนไขการเสริมแรงและการลงโทษ หากกำหนดให้พฤติกรรมหนึ่งๆ สัมพันธ์กับการได้รับสิ่งที่ไม่พึงประสงค์หรือการเป็นเงื่อนไขการเสริมแรง พฤติกรรมนั้นๆ ก็จะเกิดด้วยความถี่สูงขึ้นในทางกลับกัน หากกำหนดให้พฤติกรรมดังกล่าวสัมพันธ์กับการได้รับสิ่งที่ไม่ต้องการเป็นเงื่อนไขการลงโทษ พฤติกรรมก็จะค่อยๆ หดหายไป (Skinner. 1953)

การปลูกฝังจริยธรรมตามแนวคิดนี้ ถ้าต้องการปลูกฝังพฤติกรรมใดก็ต้องจัดเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อให้ผู้กระทำพฤติกรรมนั้นได้รับแรงเสริม และถ้าหากต้องการลดพฤติกรรมใดก็ต้องจัดเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อให้ผู้กระทำพฤติกรรมนั้นไม่ได้รับแรงเสริม หรืออาจได้รับการลงโทษด้วย

การปลูกฝังจริยธรรมด้วยการเรียนรู้ทางสังคม

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) ถือว่าจริยธรรมเป็นความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์การประเมินความถูกต้องของพฤติกรรม กฎเกณฑ์เหล่านี้เกิดจากการเรียนรู้ผู้เสนอทฤษฎีนี้ได้แก่ แบนดูรา (Bandura. 1977)

แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีนี้ เชื่อว่า การเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนหนึ่งเกิดจากประสบการณ์ตรงของตนเอง ส่วนหนึ่งเกิดจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากการฟังคำบอกเล่าและการอ่านสารบันทึกของผู้อื่น การเรียนรู้ประเภทหลังนี้ช่วยให้นักศึกษามีความรู้ว่าอะไรสัมพันธ์กับอะไรอย่างไร โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและผลกรรม ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเป็นจริง ทั้งนี้เพราะความสามารถในการสังเกตและการคิดของมนุษย์ยังมีข้อบกพร่องอยู่มาก และความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลกรรมที่เกิดขึ้นจริงก็มีความซับซ้อน นอกจากนี้ความเชื่อหลายอย่างที่เกิดจากคำบอกเล่าของผู้อื่นจำนวนไม่น้อยทดสอบกับความเป็นจริงไม่ได้

หลักการสำคัญของการปลูกฝังจริยธรรมตามทฤษฎีนี้คือ การจัดประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งได้แก่ตัวอย่างและคำบอกเล่าบุคคลเกิดความเชื่อว่าเป็นพฤติกรรมอะไรนำไปสู่ผลกรรมอะไร และผลกรรมนั้นน่าปรารถนาเพียงใด การจัดเงื่อนไขสิ่งแวดล้อมทางสังคมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทางจริยธรรมนี้ จะต้องทำให้มีความสอดคล้องกันทั้งประสบการณ์ตรง ตัวอย่าง

และคำบอก และถ้าหากคำบอกมีลักษณะ เป็นการชี้แนะให้นักทดลองเห็นความสัมพันธ์ต่าง ๆ จากประสบการณ์ตรง และจากตัวอย่างที่ประสบด้วยแล้ว การเรียนรู้ก็จะเกิดในลักษณะที่ตรงเป้า และมีประสิทธิผลมากขึ้น

จากเอกสารและผลงานวิจัยดังกล่าว จึงพอสรุปได้ว่าวิธีการที่จะปลูกฝังจริยธรรม และจริยธรรมนั้นจะต้องได้รับความร่วมมือ และประสานสัมพันธ์กันหลายๆฝ่าย เช่น ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง เพื่อน และนอกนั้นยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอีกหลายๆด้าน เช่น โอกาส เหตุการณ์ แบบอย่างที่ดี ตลอดจนสิ่งแวดล้อมซึ่งจะมีอิทธิพลในการที่จะปลูกฝังจริยธรรม ซึ่งผู้ที่มีหน้าที่ เกี่ยวข้องงานในการปลูกฝังจริยธรรมจะต้องทราบ

จริยธรรมที่ครูพึงมี

ครูจำเป็นต้องมีบุคลิกภาพและลักษณะของความเป็นครู ครูสมควรที่จะทำตัวเป็นแบบฉบับที่ดีเพื่อจะสามารถถ่ายทอดจากการปฏิบัติตัวของครู ไม่ใช่ว่าการสอนด้วยวิธีบรรยายในห้องเรียน จริยธรรมที่ครูพึงมีนั้นได้มีผู้แสดงความคิดเห็นหลายท่านดังนี้

พระพุทธเจ้าทรงเป็นพระบรมครู ได้ดำรัสแสดงถึงองค์คุณแห่งความเป็นครูว่า (อังกน ส.สิวรัถย์ 2525 : 53 - 54)

1. เป็นที่รัก (ปิโย) ทำตัวให้ความสนทนเป็นกันเองกับศิษย์ทำให้ศิษย์อยากเข้าหาปรึกษา และพูดคุย
2. หนักแน่น (กรู) มีใจหนักแน่นกับการงานและศิษย์ แม้งานจะยากลำบาก ก็ทำด้วยความยินดี ำให้เป็นที่น่าเคารพนับถือ
3. เป็นที่นายกล่อง (ภวนิโย) เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ศิลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง มีภูมิวิมุติ ภูมิธรรม ภูมิฐาน เป็นที่นายกล่องสรรเสริญ
4. รู้จักพูดให้เกิดประโยชน์ (วัตตะา) สามารถพูดชี้แจง แนะนำ ตักเตือน เป็นที่ปรึกษาที่ดีของศิษย์

2. เอกลักษณ์ของครู มีสาระสำคัญหลายประการ แต่จะหยิบยกเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการสอนในชั้นเรียนและผู้เรียนโดยตรง ดังนี้

2.1 เอาใจใส่ต่อการเรียน ความประพฤติ ความเป็นอยู่และพิจารณาคุณค่าของศิษย์แต่ละคนด้วยเหตุผล

2.2 ฝึกหาความรู้ สืบรวจ ปรับปรุง แก้ไขตนเองอยู่เสมอและมีเขว่นไหวพริบในด้านการอบรมสั่งสอน

2.3 มีความยุติธรรมและทำให้ศิษย์เกิดความอบอุ่นใจ

3. มาตรฐานการปฏิบัติตนของศิษย์ ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้เรียนโดยตรง คือ

3.1 ไม่ละทิ้งการสอน อุทิศเวลาให้แก่ศิษย์และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละ

3.2 ถ้าผู้สอนสามารถปฏิบัติตามหลักการสำคัญ ๆ ดังกล่าวมาแล้วได้ ปัญหาในเรื่องความคาดหวังในทางลบของครูที่มีต่อผู้เรียนคงจะหมดไป และจะเกิดผลดีต่อผู้เรียนตลอดจนประสิทธิภาพในการเรียนการสอนอย่างแน่นอน

จากระเบียบคุรุสภา ได้กำหนดจรรยาบรรณครูว่าจะต้องอยู่ภายใต้ระเบียบประเพณีของครูดังต่อไปนี้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2526 : 8)

1. เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ

2. ยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือ ไม่ลบหลู่ดูหมิ่นศาสนาอื่น

3. ตั้งใจสั่งสอนศิษย์และปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เกิดผลดีด้วยความเอาใจใส่ อุทิศเวลาของตนให้แก่ศิษย์ จะละทิ้งหน้าที่การทำงานมิได้

4. รักษาชื่อเสียงของตนมิให้จันเชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว ห้ามประพฤติการใด ๆ อันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติและชื่อเสียงของครู

5. ถือปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมอันดีงามของสถานศึกษา และปฏิบัติตามคำสั่งสอนของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งงานหน้าที่การงานโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบแบบแผนของสถานศึกษา

6. ถ่ายทอดวิชาความรู้โดยไม่ปิดป้องและบิดบังอำพราง ไม่นำหรือยอมให้นำผลงานทางวิชาการของตนไปใช้ในทางทุจริตหรือเป็นภัยต่อมนุษยชาติ

7. ให้เกียรติแก่ผู้อื่นทางวิชาการ โดยไม่นำผลงานของผู้ใดมาแอบอ้างเป็นผลงานของตน และไม่เบียดบังใช้แรงงานหรือผลงานของผู้อื่นไปเพื่อประโยชน์ส่วนตน

8. ประพฤติตนอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต และปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความเที่ยงธรรม ไม่แสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ

9. สุภาพเรียบร้อย ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ รักษาความลับของศิษย์ของผู้ร่วมงาน และสถานศึกษา

10. รักษาความสามัคคีระหว่างครู และช่วยเหลือกันในงานหน้าที่การงาน

วลัยพร ปิ่นวิเศษ (2529 : 71 - 72) ได้ศึกษาและสรุปว่า จริยธรรมที่ครูพึงมีนั้น ประกอบด้วย จริยธรรม 3 ด้าน คือ

อุปนิสัยส่วนตัว ประกอบด้วยจริยธรรมดังต่อไปนี้

1. มีความมั่นใจในตนเอง และรู้จักพึ่งตัวเอง
2. กล้ากระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม
3. ตรงต่อเวลา (ความมีระเบียบวินัย)
4. ความไม่ประมาท
5. งดเว้นอบายมุข
6. มีปัญญา
7. มีความรู้เพียงพอและถูกต้องในระดับที่สอน
8. รักษาชื่อเสียงของตนและหมู่คณะ
9. ให้เกียรติแก่บุคคลทั่วไป
10. กตัญญู
11. ประหยัด
12. ขยัน
13. ซื่อสัตย์ สุจริต

วิชาชีพ (การสอน) ประกอบด้วยจริยธรรมดังต่อไปนี้

1. มีความยุติธรรม
2. มีศรัทธาในอาชีพของตน และมีอุดมการณ์ในอาชีพ
3. หมั่นศึกษาหาความรู้
4. มีความคิดสร้างสรรค์
5. กล้าเผชิญหน้ากับข้อเท็จจริง
6. รับผิดชอบ
7. สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี
8. ใจกว้างจากสภาพเรียบร้อย วางตนให้เหมาะสม
9. รักและเห็นคุณค่า ศาสนา พระมหากษัตริย์

สังคมทั่วไป ประกอบด้วยจริยธรรมดังต่อไปนี้

1. มีเมตตา-กรุณา
2. สติ - สัมปชัญญะ
3. ทิри - รอคັตปะ
4. สานึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคม
5. ไม่ประพฤติดนินดาในเรื่องผู้อื่น
6. รู้จักเสียสละ
7. ทำงานเป็นหมู่คณะ
8. ความสามัคคี

จากข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าวพอจะสรุปได้ว่า จริยธรรมที่ครูพึงมีนั้น คือ ครูจะต้องทำหน้าที่เป็นที่เคารพเลื่อมใสของนักเรียน แม่นยำในวิชาความรู้และวิธีสอน มีความเมตตา กรุณา ซื่อสัตย์ สุจริต สุภาพ เรียบร้อย เข้มแข็งและอดทน

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนนักศึกษาผู้ใหญ่

ในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ นั้น ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสนใจและให้ความสำคัญเป็นพิเศษ คือ ครูผู้สอน โดยเฉพาะครูที่สอนนักศึกษาผู้ใหญ่ควรมีคุณลักษณะในการที่จะสอนผู้ใหญ่ เข้าใจจิตวิทยาสำหรับผู้ใหญ่ ด้วยเหตุนี้จึงมีนักวิชาการ นักจิตวิทยา และผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาผู้ใหญ่ให้ทัศนะ เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ไว้หลายท่านคือ

สุนทร โคตรบรรเทา (2524 : 106 - 107) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ผู้สอนผู้ใหญ่ไว้ดังนี้

1. เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้
2. เป็นผู้ร่วมวางแผนการเรียน
3. ครูผู้สอนผู้ใหญ่มีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนและอุปกรณ์การเรียน และให้กำลังใจเพื่อให้เกิดการเรียนรู้

พุทธชาติ ราชปรีชา (2524 : 221) ได้สรุปคุณสมบัติของผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่ไว้ดังนี้

1. เป็นผู้มีความเมตตา
2. เป็นผู้ที่เข้าใจคนอื่นได้ง่าย
3. เป็นผู้มีความเป็นมิตรอยู่เสมอ
4. เป็นผู้ยืดหยุ่นได้และยอมรับกับการเปลี่ยนแปลง
5. เป็นผู้รู้จักจักเอาใจเขามาใส่ใจเรา
6. เป็นผู้รู้จักวางแผนการสอนและเตรียมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีระบบ
7. เป็นผู้สามารถเปลี่ยนแปลงการสอนจากการสอนเด็กมาเป็นผู้ใหญ่
8. ปฏิบัติต่อผู้เรียนในฐานะที่เขาเป็นผู้ใหญ่
9. พยายามทำให้ประสบการณ์ของผู้เรียนมีประโยชน์ และมีความหมายต่อชีวิต

ประจำวันของผู้เรียน

10. รู้จักเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการเรียนรู้
11. เป็นคนมีอารมณ์ขัน

12. รู้จักสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้เป็นกันเอง

โรมห์หมัด อับดุลกาเดร์ และสมจิตร สร้อยสุริยา (2525 : 26 - 27) ได้กล่าวถึง

คุณสมบัติของครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่ไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. มองปัญหาของผู้เรียนตรงกับที่เขาประสบอยู่
2. ให้รางวัลเมื่อมีโอกาสและไม่ให้โทษที่เขาเสีย
3. มีความรับผิดชอบอย่างจริงจัง มีความสนุกสนานกับงาน
4. มีความมั่นใจในความสามารถของตนเอง
5. มีความเคารพในเกียรติของมนุษย์
6. มีความยุติธรรม
7. ไม่คาดหวังอะไรตามอำเภอใจ
8. มีความอดทนสูง
9. รู้จักถ่อมตัว ไม่ใช้อำนาจ และไม่ถือว่าตนรู้จักทุกอย่าง
10. มีความสนใจที่จะเรียนรู้ตลอดเวลา

สมบูรณ์ ศาลยาชีวิต (2526 : 233 - 234) ได้กล่าวถึงลักษณะและหน้าที่ของครูสอน

ผู้ใหญ่จะพึงมีไว้ดังนี้

1. ผู้สอนผู้ใหญ่จะต้องมีความเข้าใจในการตัดสินใจเลือกอุปกรณ์ที่เหมาะสม และให้ประโยชน์มากที่สุด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนในแต่ละอย่าง
2. รู้จักคิดหาวิธีจะทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งครูอาจทำหน้าที่เป็นผู้แนะแนวที่ดีที่สุดในช่วงนี้
3. ทำหน้าที่เป็นแหล่งวิทยาการและเป็นผู้จัดหาแหล่งข้อมูลความรู้
4. เป็นผู้ช่วยและอำนวยความสะดวกที่ดี

เชียรศรี วิวิธสิริ (2527 : 168-169) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของครูสอนผู้ใหญ่ไว้ดังนี้

1. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
2. มีลักษณะเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่ม
3. มีความแม่นยำในหลักสูตรและเนื้อหาวิชา

4. มีความสนใจที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา ทันโลก ทันเหตุการณ์
5. มีทักษะความชำนาญและเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ
6. มีอารมณ์ขัน
7. มีกลวิธีหลายวิธีในการสอน รวมทั้งใช้สื่อต่าง ๆ ด้วย
8. สร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้
9. สามารถดึงประสบการณ์ของผู้เรียนออกมาใช้ประโยชน์ได้
10. มีความรับผิดชอบ มีความเสียสละ รักงาน
11. เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
12. มองโลกในแง่ดี มีความจริงใจ และปรารถนาดีต่อผู้อื่น
13. เข้าใจตนเองว่ามาใช่ผู้สอน แต่เป็นผู้อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน
14. เข้าใจความต้องการและปัญหาพื้นฐานของผู้เรียน

อุ้นตา นพคุณ (2527 : 188-189) กล่าวถึงลักษณะครูสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ไว้ดังนี้

1. มีความรู้ในเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี
2. มีทักษะในการสอนและมีความสามารถในการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับผู้เรียน
3. ให้ความสำคัญกับผู้เรียนได้ดี
4. ผู้สอนจะต้องเป็นผู้ใหญ่
5. ผู้สอนจะต้องพยายามเรียนรู้นิสัย บุคลิกภาพและลักษณะของผู้เรียนแต่ละคน
6. มีความเชื่อว่าบุคคลมีศักยภาพที่เจริญเติบโตได้
7. มีจินตนาการในการจัดโปรแกรม
8. มีความสามารถในการสื่อความหมายได้ดี ทั้งในการพูดและในด้านการสอน
9. มีความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่จะเอื้ออำนวยให้ผู้ใหญ่เรียนรู้ได้ดีที่สุด
10. มีความสามารถที่จะเรียนตลอดชีวิต
11. มีประสิทธิภาพในฐานะผู้นำกลุ่ม
12. มีความรู้เกี่ยวกับค่านิยมและข้อดีข้อเสียของตนเอง
13. มีความเข้าใจว่าผู้ใหญ่มิแรงจูงใจอะไรบ้างที่เข้ามาเรียน

14. มีความยินดีรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

15. มีอุดมการณ์ด้านการศึกษานอกโรงเรียน

คณะกรรมการข้าราชการครู (2529 : 1) ได้กำหนดคุณลักษณะของครูที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไว้ดังนี้คือ "สอนดี มีระเบียบ เพียบพร้อมคุณธรรมนำสังคม" พร้อมกับการกำหนดคุณลักษณะดังกล่าว ยังได้สร้างชุดปฏิบัติการเพื่อพัฒนาวินัยและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครู ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 เรื่อง คือ

1. การปฏิบัติการสอนที่มีคุณภาพ : ตรงต่อเวลา
2. การปฏิบัติการสอนที่มีคุณภาพ : การแสวงหาทางใหม่ ๆ ในการเรียนการสอน
3. การปฏิบัติการสอนที่มีคุณภาพ : การคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับนักเรียน
4. การปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ
5. การประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี
6. การมุ่งมั่นในการทำประโยชน์แก่สังคม

วิรุฬห์ นิโรจน์ (2530 : 41) มีความเห็นว่าคุณสมบัติที่จำเป็นในการเป็นครูสอนผู้ใหญ่ คือ

1. มีความรู้ในวิชาที่สอน และวิชาที่เกี่ยวข้อง
2. มีความสามารถในการใช้เทคนิคการสอน
3. สามารถให้คำปรึกษาแนะแนวสำหรับผู้ใหญ่
4. สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และการสร้างบรรยากาศ

ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษา

5. มีความรู้ด้านการวิจัย วัดผล ประเมินผลการเรียนการสอนและพัฒนาหลักสูตร
6. เป็นผู้มีความคล่องตัว มีมนุษยสัมพันธ์และเคารพในเหตุผล
7. มีความรับผิดชอบต่องาน ต่อตนเอง ต่อผู้เรียนและชุมชน

คณะกรรมการส่งเสริมวิชาชีพครู (2532 : 1) ได้ประกาศเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู เมื่อเดือนสิงหาคม 2532 โดยกำหนดว่า ครูควรมีคุณลักษณะพื้นฐานอย่างน้อย 4 ประการ คือ

1. รอบรู้ คือ จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจสังคมโดยทั่วไป และรอบรู้เรื่องราวที่เกี่ยวกับอาชีพของตน

2. สอนดี คือ สามารถทำการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. มีคุณธรรม จรรยาบรรณ คือ มีศรัทธาในอาชีพ ตั้งใจใช้ความรู้ความสามารถในอาชีพ เพื่อเยาวชนและสังคม มีความซื่อสัตย์ความรับผิดชอบในอาชีพ และมีความรัก ความสามารถ ความปรารถนาดีต่อเยาวชน ตลอดจนอุทิศเวลาให้กับศิษย์

4. มุ่งมั่นพัฒนา คือ ปรับปรุงตนเองไปศึกษาหาความรู้คิดค้นทดลองให้ทันสมัยอยู่เสมอ โนลส์ (Knowles. 1970 : 163) พูดถึงลักษณะที่ดีของครูสอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ไว้ดังนี้

1. ผู้สอนนอกจากมีความรู้ดีแล้วจะต้องมีทักษะและความสามารถในการประกอบอาชีพ
2. ผู้สอนจะต้องมีความกระตือรือร้นเกินกว่าศึกษาวิชาการ และมีทักษะในการถ่ายทอด

ความรู้ให้แก่ผู้อื่น

3. ครูผู้สอนจะต้องมีอารมณ์ดี มีความเป็นกันเองกับผู้เรียน มีความสนใจผู้อื่นด้วย

4. ครูผู้สอนผู้ใหญ่จะต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

5. ผู้สอนจะต้องนึกเสมอว่า ผู้ใหญ่มีความแตกต่างจากนักเรียน

คิตต์ (Kidd. 1973 : 292 - 307) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูผู้สอน

นักศึกษาผู้ใหญ่ สรุปได้คือ

1. เป็นผู้รับผิดชอบต่องานในหน้าที่เป็นอย่างดี
2. เป็นผู้ที่เข้าใจตนเองและสามารถปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้
3. ครูผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่จะต้องเป็นผู้มีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

และมีทักษะในงานอาชีพของตนเป็นอย่างดี

ดังนั้น จึงพอสรุปได้ว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่สมควรมีหลายด้านด้วยกัน ที่สำคัญ คือ ด้านความรู้และเทคนิคการสอน ด้านการแนะแนว การแก้ปัญหา ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฐชัย สมิทธิกุล (2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเองของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง พบว่าเพศหญิงมีความรู้ความเข้าใจในจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเองมากกว่าเพศชายอยู่จำนวนแปดพฤติกรรม ในขณะที่เพศชายมีความรู้ ความเข้าใจมากกว่าเพศหญิงเพียงสองพฤติกรรมเท่านั้น และศึกษาพบว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษาตอนปลายลงไป มักมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมไปในทิศทางบวกน้อยกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่า

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู (2525 : 262) ได้วิจัยเรื่องคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์และนักศึกษานิสิตนักศึกษาสังกัดกรมการฝึกหัดครู มีความมุ่งหมายเพื่อค้นหาคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์ และนักศึกษานิสิตนักศึกษา สังกัดกรมการฝึกหัดครู โดยใช้แบบตรวจสอบคุณลักษณะทางจริยธรรมแบบสร้างสถานการณ์ที่เป็นปัญหา แล้วให้กลุ่มตัวอย่างเลือกพฤติกรรมที่สนองตอบสถานการณ์นั้นแบบใดแบบหนึ่งใน 3 แบบ ที่กำหนดให้แบบตรวจสอบประกอบด้วยข้อคำถามที่เป็นสถานการณ์ 86 ข้อ เพื่อตรวจสอบคุณลักษณะทางจริยธรรม 11 คุณลักษณะ คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ สุจริต ความมีเหตุผล ความกตัญญูต่อเวทีความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ ความสามัคคี ความมัธยัสถ์ ความยุติธรรม ความอดุสาหะ และความเมตตากรุณา ผ่านการตรวจสอบโครงสร้าง และการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ และผ่านการวิเคราะห์ที่อำนาจจำแนกรายข้อแล้ว กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์ และนักศึกษานิสิตนักศึกษาสังกัดกรมการฝึกหัดครู จำนวน 10,957 คน เป็นอาจารย์ 1,112 คน และนักศึกษา 9,845 คน ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์ในระดับดีมากคือ ความเมตตากรุณา ระดับดีได้แก่ ความมีเหตุผล ความกตัญญู ความมัธยัสถ์ และความอดุสาหะ ส่วนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ ได้แก่ ความรับผิดชอบ คุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษานิสิตนักศึกษาระดับดี ได้แก่ ความมีเหตุผล และความเมตตากรุณา คุณลักษณะที่มีระดับต่ำกว่าเกณฑ์ ได้แก่ ความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ การเปรียบเทียบคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มตัวอย่าง พบว่าอาจารย์มีลักษณะ

ทางจริยธรรมดีกว่านักศึกษาหลายด้าน ยกเว้นด้านความมีระเบียบวินัย และนักศึกษายังมี
คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านต่าง ๆ ทั้ง 11 คุณลักษณะสูงกว่านักศึกษายาย

ฉัตรพงษ์ เจริญพิทย์ (2526 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาจริยธรรมและ เจตคติวิทยาศาสตร์
ของนิสิตนักศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2524 ที่เรียนวิชาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์ ที่ศึกษาอยู่
วิทยาลัยครูหรือคณะศึกษาศาสตร์ ครุศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ (ยกเว้นมหาวิทยาลัยระบบ
เปิด) จำนวน 512 คน โดยทดสอบจริยธรรมซึ่งมี 11 ประการ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความ
ซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล ความกตัญญูตเวที การรักษาระเบียบวินัย ความเสียสละ ความสามัคคี
การประหยัด ความยุติธรรม ความอดสาหัส และความเมตตา กรุณา กับทดสอบเจตคติเชิง
วิทยาศาสตร์ ซึ่งผู้วิจัยได้คำนวณสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างเจตคติวิทยาศาสตร์กับ
จริยธรรมทั้ง 11 ประการ พบว่าสามารถจัดเรียงความสามารถในการพยากรณ์ของจริยธรรม
แต่ละประการได้ตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ความมีเหตุผล ความรับผิดชอบ ความ
ซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความอดสาหัส ความกตัญญูตเวที ความเสียสละ ความสามัคคี การ
ประหยัด ความเมตตา กรุณา และการรักษาระเบียบวินัย ทั้งนี้เมื่อใช้จริยธรรมข้างต้นพยากรณ์
เจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ จะได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรเกณฑ์กับตัวแปร
พยากรณ์เท่ากับ 0.44 (อำนาจการพยากรณ์เท่ากับ 19.67 เปอร์เซ็นต์ และความคลาดเคลื่อน
+8.2)

นวลน้อย วิจิตรกุล (2526 : 349) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษานิสิตของ
อาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครูอุบลราชธานี" โดยมีจุดประสงค์เพื่อจัดลำดับความสำคัญและ
คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาตามทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษา เพื่อเปรียบเทียบ
หน้าที่ปฏิบัติจริงและควรปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษา และปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน
พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ โดยใช้แบบสอบถามกับประชากรที่เป็นนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาของ
วิทยาลัยครูอุบลราชธานี จำนวน 370 คน และ 40 คน ตามลำดับ รวม 410 คน ผลการ
วิจัยพบว่าคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา จัดลำดับความสำคัญดังนี้ คือ

ด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะที่สำคัญที่สุดคือ มีความสุขุมรอบคอบ รองลงมาได้แก่ วางตัว
ได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

ด้านมนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะที่สำคัญที่สุดคือ เข้าใจปัญหาและความต้องการของนักศึกษา รองลงมาคือใจกว้างและยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา

ด้านคุณธรรมและความประพฤติ คุณลักษณะที่สำคัญคือ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ รองลงมาคือ ห่วงดีและจริงจังต่อนักศึกษา

ด้านความรู้และประสบการณ์ คุณลักษณะที่สำคัญที่สุดคือ มีประสบการณ์ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ รองลงมาคือ มีความรอบรู้ทันต่อเหตุการณ์

การปฏิบัติจริงของอาจารย์อยู่ในระดับน้อย คือ ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานพบว่า มีปัญหามากที่สุดเกี่ยวกับการบริหารงานของวิทยาลัย

ระดับ นิลพังา (2527 : 379) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมสำหรับครูของนักศึกษาวิทยาลัยครูในประเทศไทย" โดยมีจุดประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมสำหรับครูของนักศึกษาวิทยาลัยครูในประเทศไทย และเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมสำหรับครูระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาวิทยาลัยครู 36 แห่ง จำนวน 1,440 คน โดยใช้แบบสอบถามชนิดปลายเปิด ผลการวิจัยพบว่า คุณธรรมครูของนักศึกษายูบันระดับสูงและความเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมครูของนักศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 4 ทั้งชายและหญิงไม่แตกต่างกัน

กาพล ฐรัตน์ (2528 : 121) ได้ทำวิจัยเรื่อง "จริยธรรมและศักยภาพของการปฏิบัติจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยครูภาคตะวันตก" รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจจากนักศึกษาวิทยาลัยครู 4 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี วิทยาลัยครูนครปฐม วิทยาลัยครูเพชรบุรี และวิทยาลัยครูกาญจนบุรี จำนวน 400 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจริยธรรมและศักยภาพของการปฏิบัติจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยครูภาคตะวันตก และเปรียบเทียบการปฏิบัติจริยธรรมตามที่เป็นจริงและศักยภาพของการปฏิบัติจริยธรรม จำแนกตามตัวแปรต้นคือ เพศ และระดับชั้น การวิจัยพบว่านักศึกษาวิทยาลัยครูปฏิบัติจริยธรรมและศักยภาพของการปฏิบัติจริยธรรมสูง จำนวน 8 จริยธรรม ได้แก่ ความรู้ตัว ไม่ประมาท ความขยันหมั่นเพียร ความภาคภูมิใจในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การให้รางวัลตนเอง การรักษา

สุขภาพตนเอง การปรุงแต่งร่างกาย และการปรับปรุงตนเอง ส่วนด้านความพอใจในตนเอง นั้นมีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย นักศึกษาชายและหญิงมีการปฏิบัติและศักยภาพของการปฏิบัติจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน

ศรีสมร พุ่มสะอาด (2530 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การศึกษาคุณภาพของครูประถมศึกษา ศึกษา โดยตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 20 คน รวม 3 รอบ พบว่า คุณลักษณะที่แสดง คุณภาพของครูประถมศึกษาที่มี 6 ด้าน คือ ความรู้ในวิชาชีพ คุณธรรมและจริยธรรม อุทิศการณ และวิญญาณครู การพัฒนาชุมชน วินัยและบุคลิกภาพของครู นอกจากนี้คุณลักษณะที่สามารถจำแนก คุณภาพครูออกเป็นกลุ่มคุณภาพสูงและกลุ่มคุณภาพต่ำมี 4 ด้านตามลำดับความสำคัญ คือ ความรู้ ในวิชาชีพ คุณธรรมและจริยธรรม วินัยและการพัฒนาชุมชน

มยุรี เจริญทรัพย์ (2533 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดใน 4 ด้าน คือ การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ, การประหยัดและออม, การมีระเบียบวินัยและเคารพ กฎหมาย, การปฏิบัติตามคุณธรรมทางศาสนา และศึกษาลำดับความสำคัญของค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมีความคิดเห็น ต่อค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์สูง ส่วนค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการ ปฏิบัติงานที่มีลำดับความสำคัญสูงสุด คือ ค่านิยมด้านการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความ รับผิดชอบ ค่านิยมที่มีความสำคัญน้อยที่สุด คือ ค่านิยมด้านการประหยัดและออม

✓ มุลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2533 : 72 - 82) ได้วิจัยเรื่อง การ เรียนรู้และพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของครู โดยใช้ครูที่ได้รับการยอมรับจากท้องถิ่นว่าเป็นครูดีมี คุณธรรมจริยธรรม เป็นกลุ่มตัวอย่างกลุ่มแรกรวม 30 คน กลุ่มครูทั่วไปใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) อาเเภอละ 1 คน รวม 30 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 60 คน มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะคุณธรรมจริยธรรมของครู และศึกษา การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมของครู ใช้วิธีการศึกษาจากการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่เข้าใจ ยอมรับและพร้อมที่จะปฏิบัติตามแนวปฏิบัติ ที่องค์กรวิชาชีพครูกำหนดไว้เป็นจรรยาบรรณ จรรยาบรรณ และวินัยตามระเบียบประเพณีครู

ครูส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า คุณธรรมเป็นเรื่องของจิตใจ และจริยธรรมเป็นความประพฤติปฏิบัติที่เหมาะสมสอดคล้องกับความหวังของสังคม ความเห็นของครูเมื่อเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมวิชาชีพครูกับวิชาชีพอื่น ครูมีความเห็นว่าอาชีพครูควรจะมีระดับของคุณธรรมจริยธรรมเคร่งครัดกว่าวิชาชีพอื่น ๆ เพราะครูต้องทำหน้าที่เป็นแบบอย่างแก่นักเรียนและผู้อื่นด้วย ความประพฤติไม่เหมาะสมของครูจะส่งผลกระทบต่อเยาวชน และบุคคลทั่วไปในสังคมอย่างกว้างขวาง และครูส่วนใหญ่ยังยอมรับว่าครูดีจะต้องสอนดีและมีคุณธรรม ทั้งยังต้องประพฤติดีเป็นแบบอย่างแก่ศิษย์ตลอดจนบุคคลทั่วไปด้วย การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมของครูนั้น คณะวิจัยได้แบ่งช่วงระยะเวลาการเรียนรู้เป็น 3 ช่วง คือ ช่วงระยะเวลาก่อนการเข้าศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู ช่วงระยะเวลาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันฝึกหัดครู และช่วงเวลาที่ประกอบอาชีพครู พบว่า ช่วงระยะเวลาการเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมของครูส่วนมากเกิดการเรียนรู้ในช่วงระยะเวลาก่อนเข้าศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู เป็นพื้นฐาน แล้วจึงสร้างสะสมคุณธรรมจริยธรรมมาเป็นลำดับโดยใช้เวลาช้านานและพบว่า อิทธิพลที่ทำให้เกิดการเรียนรู้คุณธรรมและจริยธรรมของครูประกอบด้วย แบบอย่างของบุคคล คำสอนของครู หรือเอกสารตำราต่าง ๆ แรงบันดาลใจในการสอน ศิษย์ และสภาพแวดล้อมในสังคม

เฮลด์ และมัวร์ (Heald and Moare. 1968 : 142) ได้วิจัยเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีอาชีพครูว่าต้องมีความแตกต่างจากอาชีพอื่น ๆ อย่างไร ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เป็นครูต้องมีคุณสมบัติต่อไปนี้ คือ

1. มีวิจารณญาณดี
2. มีมนุษยสัมพันธ์ดี
3. มีเมตตา
4. มีความละเอียดประณีต
5. มองโลกแง่ดี
6. มีอารมณ์มั่นคง
7. เต็มใจทำงาน
8. ไม่วิจารณ์ผู้อื่น

อีริกสัน (Erickson. 1993 : 285) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาความล้มเหลวของโรงเรียนชาวบราซิลในหมู่ผู้ออกกลางคัน ผู้เรียนซ้ำชั้นในโรงเรียนระดับประถมศึกษาชั้นนั้น จากการวิเคราะห์ความล้มเหลวในฐานะที่เป็นปัญหาโครงสร้างทางสังคม อธิบายได้ 2 ประการ คือ เกิดจากปัญหาภายในตัวนักเรียน การขาดวินัยของนักเรียน ปัญหาด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับโรงเรียน การขาดความสนใจและความรู้ของครู โดยมีผู้เสนอว่า วินัยของนักเรียน และจริยธรรมของครูเป็นสิ่งจำเป็นในการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีของระบบการศึกษา

ราชาเน็น (Rasanen. 1993 : 246) ได้ทำวิจัยเพื่อค้นหาจริยธรรมของครู โดยศึกษาจากกลุ่มนักศึกษาหลักสูตรการฝึกหัดครูเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเน้นปัญหาที่ว่า อะไรคือมิติเชิงจริยธรรมด้านวิชาชีพการสอน และหน่วยการศึกษาควรใช้วิธีใดเพื่อที่จะปรับปรุงสัมพันธภาพเกี่ยวกับธรรมชาติของวิชาชีพการสอน พบว่า หลักสูตรวิชาควรสอนจริยธรรมของครู เพื่อช่วยเสริมทักษะเกี่ยวกับธรรมชาติจริยธรรมของวิชาชีพครูให้มากยิ่งขึ้น

ผลงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่กล่าวมา ทำให้สามารถสรุปได้ว่า อาชีพครูควรมีระดับของคุณธรรมและจริยธรรมเคร่งครัดกว่าวิชาชีพอื่น เพราะครูต้องทำหน้าที่เป็นแบบอย่างแก่ศิษย์ตลอดจนบุคคลทั่ว ๆ ไป

จากผลการศึกษา พระบรมราชโองการ ทศนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาสภาพของการจัดการเรียนการสอนของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เขตกรุงเทพมหานคร ทั้ง 3 วิธีเรียน คือ วิธีเรียนแบบชั้นเรียน วิธีเรียนแบบทางไกล และวิธีเรียนแบบตนเอง พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ส่วนมากจะเป็นบุคคลที่มาจากจังหวัดต่าง ๆ ที่เข้ามาหางานทำในกรุงเทพมหานคร ซึ่งนักศึกษาแต่ละคนจะมาจากครอบครัวที่มีพื้นฐานต่ำทั้งทางด้านการศึกษา การเงิน การอบรมเลี้ยงดู สภาพแวดล้อม เมื่อได้มาศึกษานอกระบบกับครูผู้สอนที่เป็นผู้มีจริยธรรมก็จะเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาผู้ใหญ่ซึ่งจะเป็นอนาคตของชาติต่อไป โดยผู้วิจัยได้นำมาสรุปเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน 6 ด้าน คือ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา ความเสียสละ ความยุติธรรม และการรักษาระเบียบวินัย

สมมุติฐานการศึกษาค้นคว้า

จากข้อมูลที่ได้ศึกษามา สามารถที่จะใช้เป็นข้อมูลในการตั้งสมมุติฐานได้ดังนี้

1. นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครแต่ละด้านแตกต่างกัน
2. นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครแต่ละด้านแตกต่างกัน
3. นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครแต่ละด้านแตกต่างกัน
4. นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครแต่ละด้านแตกต่างกัน
5. นักศึกษาผู้ใหญ่ ที่มีสถานภาพในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครแต่ละด้านแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ศึกษา คือ นักศึกษาผู้ใหญ่วัยสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้ง 3 วิธีเรียน คือ วิธีเรียนแบบชั้นเรียน วิธีเรียนแบบทางไกล และวิธีเรียนแบบตนเองในเขต กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 4 ศูนย์ โดยมีดังนี้ นักศึกษาผู้ใหญ่ วิธีเรียนแบบชั้นเรียน จำนวน 16,532 คน นักศึกษาผู้ใหญ่วิธีเรียนแบบทางไกล จำนวน 13,781 คน และนักศึกษาผู้ใหญ่วิธีเรียนแบบตนเอง จำนวน 22,656 คน รวมทั้งสิ้น 52,969 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้จากการเจาะจงเลือกโรงเรียนผู้ใหญ่ในเขต กรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 ศูนย์ ที่มีการสอนผู้ใหญ่ทั้ง 3 วิธีเรียน คือวิธีเรียนแบบชั้นเรียน วิธีเรียนแบบทางไกล และวิธีเรียนแบบตนเอง จากนั้น ใช้นักเรียนเป็นหน่วยในการเลือก คือ เลือกวิธีเรียนมาวิธีละ 1 ห้องเรียน ใช้นักศึกษาห้องเรียนละ 40 คน ใช้นักศึกษาผู้ใหญ่ วิธีเรียนแบบชั้นเรียน จำนวน 160 คน นักศึกษาผู้ใหญ่วิธีเรียนแบบทางไกล จำนวน 160 คน นักศึกษาผู้ใหญ่วิธีเรียนแบบตนเองจำนวน 160 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 480 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามศูนย์และวิธีเรียน

ชื่อโรงเรียน ศูนย์ / ชื่อกลุ่ม ชื่อหน่วยจัด	จำนวนนักศึกษาผู้ใหญ่			รวม
	วิธีเรียน แบบชั้นเรียน	วิธีเรียน แบบทางไกล	วิธีเรียน แบบตนเอง	
<u>ศูนย์ 1</u> วัดน้อยน่าน	40	40	40	120
<u>ศูนย์ 2</u> สุรศักดิ์มนตรี	40	40	40	120
<u>ศูนย์ 3</u> หอวัง	40	40	40	120
<u>ศูนย์ 4</u> ไทยนิยมสงเคราะห์	40	40	40	120
รวม	160	160	160	480

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้ง 6 ด้าน คือ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา ความเสียสละ ความยุติธรรม และการมีระเบียบวินัย ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ค่าระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะทางจริยธรรมของครูวิธีปลูกฝังจริยธรรม คุณลักษณะของครูผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่ คุณลักษณะของครูที่ดี เพื่อนำมาพิจารณากำหนดขอบเขตเนื้อหาของแบบสอบถาม เพื่อให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและมีความชัดเจนยิ่งขึ้น
2. สร้างแบบสอบถามตามขอบเขตของข้อ 1 แล้วให้ประธานกรรมการและกรรมการที่ควบคุมบริษัทยาภิบาลตรวจสอบ
3. นำแบบสอบถามที่ประธาน กรรมการ ตรวจสอบแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try - out) กับกลุ่มที่ใหม่ในกลุ่มที่ใช้ในการวิจัย แต่มีลักษณะเหมือนหรือคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

5. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้ (try - out) แล้วมาวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ หาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .99

6. ได้แบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นและเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เขตกรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 ศูนย์ โดยไปประสานงานด้วยตนเอง เมื่อได้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนนักศึกษาผู้ใหญ่และสถานที่ที่เปิดสอนการศึกษานักเรียนผู้ใหญ่ทั้ง 3 วิธีเรียนแล้ว จึงขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมีไปถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เปิดสอนการศึกษานักเรียนผู้ใหญ่ทั้ง 3 วิธีเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งบางสถานศึกษาผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง บางสถานศึกษาผู้วิจัยได้ฝากให้ครูผู้สอนดำเนินการแทน ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 13 สิงหาคม 2538 ถึงวันที่ 27 สิงหาคม 2538 ได้ไปรับแบบสอบถามคืนได้ครบจำนวน 480 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือ การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 126)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_j^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่น

k แทน จำนวนข้อ

s_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

2.1 การหาค่าความถี่และร้อยละ

2.2 คะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2.1 คะแนนเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

2.2.2 การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ.

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

2.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่

2.3.1 ทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของ

ตัวแปร 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระจากกันและมีค่าความแปรปรวนไม่เท่ากัน ใช้สูตร t - test

(ส่วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2531 : 84 - 86)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S^2_1}{N_1} + \frac{S^2_2}{N_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน t-distribution

$\bar{X}_1$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

$\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

S^2_1 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

S^2_2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

N_1 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

N_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

2.3.2 ทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของ
ตัวแปร 3 กลุ่ม โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) ใช้สูตร
F - test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 95)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่จะพิจารณาใน F-distribution

MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

3. ในกรณีที่วิเคราะห์ความแปรปรวนแล้ว พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความ
แตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ Scheffe' (ลัดดาวัลย์ หวังพานิช.
2528 : 234) สูตร

$$S = \sqrt{(k-1) F(\infty; df_1, df_2)} MS_E \begin{bmatrix} K & 2 \\ (c_j) \\ j=1 & n_j \end{bmatrix}$$

เมื่อ S แทน ค่าวิกฤตแบบ Scheffe

k แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

$F(\infty; df_1, df_2)$ แทน ค่าเอฟที่ได้จากตารางการแจกแจงเอฟในตาราง F
โดยที่กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ (∞) และ df_1
คือ df_b ถ้าเป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ
ด้านเดียว หรือ df_c หรือ df_r ถ้าเป็นการ
วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองด้าน ส่วน df_2
คือ df_w

MS_E	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนของความแปรปรวนที่ได้จาก ตารางวิเคราะห์ความแปรปรวน ตัวประมาณค่าของ MS_E คือ MS_w
n_j	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม
c_j	แทน	สัมประสิทธิ์ของการเปรียบเทียบ (contrast) ซึ่ง มีค่าเป็น $1, -1, 1, -1, \dots, -1$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผลของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

- N แทน นักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง
- $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
- S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
- t แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
- F แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
- SS แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
- MS แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
- df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (degrees of freedom)
- * แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานครนครานครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน การศึกษานอกโรงเรียน ตามตัวแปรเพศ อายุ สถานภาพการสมรส วิธีเรียน และสถานภาพในการทำงาน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน

ในการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเพื่อแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดช่วงคะแนน (Class interval) ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538 : 9)

1.00 - 1.49	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด
1.50 - 2.49	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
2.50 - 3.49	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
3.50 - 4.49	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
4.50 - 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษากันคว้าในครั้งนี้ มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั้ง 3 วิธีเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 480 คน ดังรายละเอียดของข้อมูลพื้นฐานแสดงในตาราง 2 ต่อไปนี้

ตาราง 2 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพการสมรส
วิธีเรียน และสถานภาพในการทำงาน

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	190	39.60
1.2 หญิง	290	60.40
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 18 ปี	159	33.10
2.2 ระหว่าง 18-30 ปี	290	60.40
2.3 31 ปีขึ้นไป	31	6.50
3. สถานภาพการสมรส		
3.1 โสด	427	89.00
3.2 สมรส	53	11.00
4. วิธีเรียน		
4.1 เรียนแบบชั้นเรียน	160	33.33
4.2 เรียนแบบทางไกล	160	33.33
4.3 เรียนแบบตนเอง	160	33.33
5. สถานภาพในการทำงาน		
5.1 มีงานทำ	321	66.90
5.2 ไม่มีงานทำ	159	33.10

จากตาราง 2 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่อายุสามัญ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.40 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 39.60 มีอายุระหว่าง 18 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.40 รองลงมาอายุต่ำกว่า 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.10 มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 89.00 รองลงมา มีสถานภาพการสมรส คิดเป็นร้อยละ 11.00 และมีงานทำ คิดเป็นร้อยละ 66.90 ไม่มีงานทำ คิดเป็นร้อยละ 33.10

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน

การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ผู้วิจัยได้พิจารณาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความคิดเห็นเป็นรายด้านและคะแนนความคิดเห็นของแต่ละด้านเป็นรายข้อ ซึ่งปรากฏผลดังตาราง 3-9

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ว่าเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน โดยรวมและเป็นรายด้าน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านความซื่อสัตย์	3.93	0.62	มาก
2. ด้านความรับผิดชอบ	3.80	0.60	มาก
3. ด้านความเมตตากรุณา	3.85	0.62	มาก
4. ด้านความเสียสละ	3.45	0.67	ปานกลาง
5. ด้านความยุติธรรม	3.88	0.69	มาก
6. ด้านการรักษาระเบียบวินัย	4.29	0.67	มาก
รวม	3.86	0.54	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนที่แสดงออกโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษาผู้ใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนที่แสดงออกอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 3.80 - 4.29$) ยกเว้นด้านการเสียสละที่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่
เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ด้านความซื่อสัตย์ เป็นรายชื่อ

จริยธรรมของครูผู้สอนด้านความซื่อสัตย์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. เข้าสอนตรงเวลา	3.92	0.77	มาก
2. เลิกสอนตามเวลาที่กำหนด	3.76	0.90	มาก
3. ถ่ายทอดความรู้โดยไม่ปิดบังอำพราง	4.10	0.89	มาก
4. ไม่อวดอ้างความสามารถเกินความจริง	3.71	1.02	มาก
5. ปฏิบัติหน้าที่สอนอย่างเต็มความสามารถ	4.12	0.82	มาก
6. ไม่ละทิ้งหน้าที่ในการพบกลุ่ม	4.10	0.82	มาก
7. ไม่เรียกเก็บเงินจากนักศึกษาผู้ใหญ่ไป เพื่อประโยชน์ส่วนตัว	3.86	1.31	มาก
8. รักษาความลับสัญญาที่ให้ไว้กับนักศึกษา	3.91	0.86	มาก
9. ไม่นำความลับของศิษย์ไปเปิดเผย	3.90	1.07	มาก
รวม	3.93	0.94	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน การศึกษานอกโรงเรียนด้านความซื่อสัตย์ที่แสดงออกโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยความคิดเห็นในข้อ "ปฏิบัติหน้าที่สอนอย่างเต็มความสามารถ" มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.12$) รองลงมาคือความคิดเห็นในข้อ "ถ่ายทอดความรู้โดยไม่ปิดบังอำพราง และไม่ละทิ้งหน้าที่ในการพบกลุ่ม" ($\bar{X} = 4.10, 4.10$ ตามลำดับ) โดยที่ความคิดเห็นในข้อ "ไม่อวดอ้างความสามารถเกินความจริง" มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.71$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่
เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ด้านความรับผิดชอบ เป็นรายชื่อ

จริยธรรมของครูผู้สอนด้านความรับผิดชอบ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. เตรียมการสอนไว้ล่วงหน้าก่อนทำการสอนเสมอ	3.95	0.83	มาก
2. ค้นหาหาความรู้ใหม่ๆอยู่เสมอ	3.79	0.81	มาก
3. ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ	3.64	0.83	มาก
4. ไม่เพิกเฉยในพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของศิษย์	3.78	0.93	มาก
5. ไม่เพิกเฉยต่อเหตุการณ์ที่จะทำให้เกิดผลเสียหายต่อนักศึกษา	3.83	0.94	มาก
6. อดทนต่อพฤติกรรมที่แสดงความก้าวร้าวของศิษย์	3.69	0.92	มาก
7. พ่อนปรนต่อปัญหาต่างๆของนักศึกษาและหาทางแก้ไขโดยสันติวิธี	3.85	0.85	มาก
8. ยอมรับผลการกระทำของตนเมื่อทำผิด	3.67	0.91	มาก
9. ติดตามประสานงานกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนเพื่อประโยชน์ของนักศึกษา	3.80	0.90	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

จริยธรรมของครูผู้สอนด้านความรับผิดชอบ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
10. ให้ความร่วมมือในกิจการของหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน	3.98	0.83	มาก
รวม	3.80	0.88	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรับผิดชอบที่แสดงออก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยความคิดเห็นในข้อ "ติดต่อประสานงานกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนเพื่อผลประโยชน์ของนักศึกษา" ($\bar{X} = 3.98$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ความคิดเห็นในข้อ "เตรียมการสอนไว้ล่วงหน้าก่อนทำการสอนเสมอ" ($\bar{X} = 3.95$) โดยที่ความคิดเห็นในข้อ "ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ" มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.64$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ว่า
เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ด้านความเมตตากรุณา เป็นรายชื่อ

จริยธรรมของครูผู้สอนด้านความเมตตากรุณา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ทำให้กำลังใจแก่ศิษย์เรื่องการเรียน	4.03	0.86	มาก
2. สนใจ เอาใจใส่ศิษย์ที่มีปัญหาอยู่สม่ำเสมอ	3.80	0.91	มาก
3. ไม่แสดงกิริยาอาการพยาบาทต่อศิษย์และ ผู้อื่น	3.89	1.01	มาก
4. ให้ความเป็นกันเองกับศิษย์และผู้อื่น	4.03	0.81	มาก
5. มีบุคลิกภาพยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ	3.98	0.85	มาก
6. ให้โอกาสแก่ศิษย์ที่ไม่มีเวลาในการเข้าพบ กลุ่มเต็มเวลาบ้างเป็นครั้งคราว	3.73	0.89	มาก
7. ชักชวนให้ศิษย์ประพฤติแต่สิ่งที่ดีงาม	4.19	0.73	มาก
8. ให้อภัยเมื่อนักศึกษาแสดงพฤติกรรมที่ ไม่เหมาะสม	3.70	0.84	มาก
9. ให้ความอนุเคราะห์กับศิษย์ตามสมควร กับฐานะ	3.42	0.88	ปานกลาง
10. ไม่ใช้ถ้อยคำหรือแสดงกริยาดูหมิ่นเสียดสี ศิษย์	3.77	1.08	มาก
รวม	3.85	0.89	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน การศึกษานอกโรงเรียน ด้านความเมตตาครูณาที่แสดงออกโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้นข้อให้ความอนุเคราะห์กับศิษย์ ตามสมควรแก่ฐานะ โดยในข้อ "ชักจูงให้ศิษย์ประพฤติแต่สิ่งที่ดีงาม" มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมาคือ ความคิดเห็นในข้อ "ให้กำลังใจแก่ศิษย์เรื่องการเรียน และให้ความเป็นกันเองกับศิษย์และผู้อื่น" ($\bar{X} = 4.03$) โดยที่ความคิดเห็นในข้อ "ให้ความอนุเคราะห์กับศิษย์ ตามสมควรแก่ฐานะ" มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.42$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ว่า
เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ด้านความเสียสละ เป็นรายชื่อ

จริยธรรมของครูผู้สอนด้านความเสียสละ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ช่วยเจรจาเป็นธุระในกิจการของศิษย์	3.36	0.95	ปานกลาง
2. ใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของศิษย์	3.85	0.92	มาก
3. ให้คำปรึกษาแก่ศิษย์ในปัญหาต่าง ๆ ทั้งใน และนอกเวลาพบกลุ่ม	3.71	0.93	มาก
4. พุ่มเพก้าลังกายเพื่อช่วยศิษย์ในการเรียนการสอน	3.79	0.92	มาก
5. บริจาคทรัพย์เพื่อช่วยเหลือศิษย์ที่มีปัญหา	2.59	0.98	ปานกลาง
6. ใส่ใจถามทุกข์สุขแก่ศิษย์อย่างสม่ำเสมอ	3.16	0.90	ปานกลาง
7. ให้อภัยเมื่อศิษย์สำนึกผิดได้	3.67	0.78	มาก
รวม	3.45	0.91	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนด้านความเสียสละที่แสดงออก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางในข้อที่ว่า ช่วยเจรจาเป็นธุระในกิจการของศิษย์, บริจาคทรัพย์เพื่อช่วยเหลือศิษย์ที่มีปัญหา และใส่ใจถามทุกข์สุขแก่ศิษย์อย่างสม่ำเสมอ มีความคิดเห็นในระดับมาก ในข้อที่ว่า ใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของศิษย์ให้คำปรึกษาแก่ศิษย์ในปัญหาต่าง ๆ ทั้งในและนอกเวลาพบกลุ่ม, พุ่มเพก้าลังกายเพื่อช่วยศิษย์ใน

การเรียนการสอน, บริจาคทรัพย์เพื่อช่วยเหลือศิษย์ที่มีปัญหา และให้อภัยเมื่อศิษย์สำนึกผิดได้ โดยในข้อ "ใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของศิษย์" มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.85$) รองลงมา เป็นความคิดเห็นในข้อ "ทุ่มเทกำลังกายเพื่อช่วยศิษย์ในการเรียนการสอน" ($\bar{X} = 3.97$) โดยที่ ความคิดเห็นในข้อ "บริจาคทรัพย์เพื่อช่วยเหลือศิษย์ที่มีปัญหา" มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.59$) อยู่ ในระดับปานกลาง

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ว่าเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ด้านความยุติธรรม เป็นรายชื่อ

จริยธรรมของครูผู้สอนด้านความยุติธรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ให้ความรู้แก่ศิษย์ทุกคนโดยเท่าเทียมกัน	4.12	0.82	มาก
2. ให้ความรักแก่ศิษย์ทุกคนโดยเท่าเทียมกัน	3.87	0.87	มาก
3. ไม่พูดสับประมาทศิษย์ให้อับอายต่อหน้าผู้อื่น	3.74	1.02	มาก
4. ให้ความสำคัญที่ถูกต้องในการประเมินผล การศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	3.87	0.84	มาก
5. ตรวจสอบผลงานและให้คะแนนตามความเป็นจริงด้วยความเที่ยงธรรม	4.05	0.88	มาก
6. ใช้เหตุผลความถูกต้องในการตัดสินปัญหา ที่เกิดขึ้นกับศิษย์	3.85	0.85	มาก
7. ไม่ชมหรือตำหนิศิษย์เพราะว่าตนเองชอบ หรือไม่ชอบ	3.63	1.01	มาก
รวม	3.88	0.90	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนด้านความยุติธรรมที่แสดงออก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อโดยความคิดเห็นในข้อ "ให้ความรู้"

แก่ศิษย์ทุกคนโดยเท่าเทียมกัน" มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.12$) รองลงมาคือความคิดเห็น
ในข้อ "ตรวจสอบผลงานและให้คะแนนตามความเป็นจริงด้วยความเที่ยงธรรม" ($\bar{X} = 4.05$)
โดยที่ความคิดเห็นในข้อ "ไม่ชมหรือตำหนิเพราะว่าตนเองชอบหรือไม่ชอบ" มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
($\bar{X} = 3.63$) อยู่ในระดับมาก

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่
เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ด้านการรักษาระเบียบวินัย
เป็นรายชื่อ

จริยธรรมของครูผู้สอนด้านการรักษาระเบียบวินัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. แต่งกายสุภาพเรียบร้อยให้เหมาะสมกับความเป็นครู	4.38	0.74	มาก
2. ไม่รับประทานอาหารหรือของขบเคี้ยวขณะทำการสอน หรือคุมสอบ	4.26	0.98	มาก
3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักการ ระเบียบข้อบังคับของกรมการศึกษานอกโรงเรียน	4.16	0.80	มาก
4. วางตนอย่างเหมาะสมในฐานะที่เป็นครู	4.26	0.78	มาก
5. ไม่ดื่มสุราหรือมีอาการมีเมานเวลาสอน	4.39	0.90	มาก
6. ไม่เล่นการพนัน	4.35	0.92	มาก
7. ไม่ประพฤติผิดทางเพศหรือคบหาฉันท์สาวกับนักศึกษา	4.23	1.09	มาก
รวม	4.29	0.89	มาก

จากตาราง 9 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน
การศึกษานอกโรงเรียนด้านการรักษาระเบียบวินัยที่แสดงออก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =
4.29) และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ในข้อ "ไม่ดื่มสุราหรือมีอาการมีเมานเวลาสอน"
มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.39) รองลงมาคือความคิดเห็นในข้อ "แต่งกายสุภาพเรียบร้อยให้
เหมาะสมกับความเป็นครู" ($\bar{X}$ = 4.38) โดยที่ความคิดเห็นในข้อ "จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

าให้เป็นไปตามหลักการ "เปรียบเทียบข้อบังคับของกรมการศึกษานอกโรงเรียน" มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.16$) อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน

นอกรโรงเรียน

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรม ของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ผู้วิจัยได้แบ่งนำเสนอผลการเปรียบเทียบออกเป็น 6 ด้าน ปรากฏผลดังตาราง 10 - 28

ตาราง 10 เปรียบเทียบคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน
การศึกษานอกโรงเรียนที่มีเพศแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า "ผู้เรียนที่มีเพศต่าง
กัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนแต่ละด้านแตกต่างกัน"

ความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของ ครูผู้สอนการศึกษานอกระงเรียน	เพศ				t
	ชาย		หญิง		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านความซื่อสัตย์	3.97	0.62	3.91	0.62	1.05
2. ด้านความรับผิดชอบ	3.85	0.59	3.76	0.60	1.51
3. ด้านความเมตตากรุณา	3.90	0.62	3.82	0.61	1.36
4. ด้านความเสียสละ	3.50	0.66	3.41	0.67	1.32
5. ด้านความยุติธรรม	3.92	0.69	3.85	0.69	1.00
6. ด้านการรักษาระเบียบวินัย	4.29	0.65	3.84	0.54	0.07
รวม	3.90	0.53	3.84	0.54	1.29

จากตาราง 10 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรม
ของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 วิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ที่มีอายุแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า "นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนแต่ละด้านแตกต่างกัน"

ความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรม ของครูผู้สอนการศึกษานอก โรงเรียน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านความซื่อสัตย์	ระหว่างกลุ่ม	2	8.74	4.37	11.90*
	ภายในกลุ่ม	477	175.15	0.37	
	รวม	479	183.89		
ด้านความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	2	8.47	4.23	12.51*
	ภายในกลุ่ม	477	161.42	0.34	
	รวม	479	169.89		
ด้านความเมตตากรุณา	ระหว่างกลุ่ม	2	5.75	2.88	7.72*
	ภายในกลุ่ม	477	177.66	0.32	
	รวม	479	183.41		

ตาราง 11 (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรม ของครูผู้สอนการศึกษานอก โรงเรียน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
	Source of Variation				
ด้านความเสียสละ	ระหว่างกลุ่ม	2	5.00	2.50	5.72*
	ภายในกลุ่ม	477	208.60	0.43	
	รวม	479	213.60		
ด้านความยุติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	10.92	5.46	11.93*
	ภายในกลุ่ม	477	218.35	0.45	
	รวม	479	229.27		
ด้านการรักษาระเบียบวินัย	ระหว่างกลุ่ม	2	9.18	4.59	10.77*
	ภายในกลุ่ม	477	203.22	0.43	
	รวม	479	212.40		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	7.78	3.89	14.21*
	ภายในกลุ่ม	477	130.61	0.27	
	รวม	479	138.39		

จากตาราง 11 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
จริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ ที่ระดับ .05

เมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยได้นำไปทดสอบความแตกต่าง
เป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') ผลปรากฏดังตาราง 12 - 18

ตาราง 12 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน
การศึกษานอกโรงเรียนโดยรวมที่มีอายุแตกต่างกันเป็นรายคู่

อายุ	ต่ำกว่า 18 ปี ระหว่าง 18 - 30 ปี 31 ปีขึ้นไป			
	$\bar{X}$	3.68	3.95	3.96
ต่ำกว่า 18 ปี	3.68	-	0.27*	0.28*
ระหว่าง 18 - 30 ปี	3.95		-	0.01
31 ปีขึ้นไป	3.96			-

จากตาราง 12 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุระหว่าง 18 - 30 ปี และอายุ 31 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนโดยภาพรวมทุกด้าน แตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 13 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน
การศึกษานอกโรงเรียน ด้านความซื่อสัตย์ที่มีอายุแตกต่างกันเป็นรายคู่

ระดับอายุ	ต่ำกว่า 18 ปี ระหว่าง 18-30 ปี 31 ปีขึ้นไป			
	$\bar{X}$	3.74	4.02	4.04
ต่ำกว่า 18 ปี	3.74	-	0.28*	0.30*
ระหว่าง 18-30 ปี	4.02		-	0.02
31 ปีขึ้นไป	4.04			-

จากตาราง 13 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุระหว่าง 18-30 ปี และอายุ 31 ปี
ขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนด้านความซื่อสัตย์
แตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้น
แตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน
การศึกษานอกโรงเรียนด้านความรับผิดชอบ ที่มีอายุแตกต่างกันเป็นรายคู่

ต่ำกว่า 18 ปี 31 ปีขึ้นไป ระหว่าง 18-30 ปี				
ระดับอายุ	$\bar{X}$	3.61	3.88	3.89
ต่ำกว่า 18 ปี	3.61	-	0.27	0.28*
31 ปีขึ้นไป	3.88		-	0.01
ระหว่าง 18-30 ปี	3.89			-

จากตาราง 14 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุระหว่าง 18 - 30 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรับผิดชอบแตกต่างจากนักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน
การศึกษานอกโรงเรียนด้านความเมตตากรุณา ที่มีอายุแตกต่างกันเป็นรายคู่

ระดับอายุ	ต่ำกว่า 18 ปี ระหว่าง 18-30 ปี 31 ปีขึ้นไป			
	$\bar{X}$	3.70	3.93	3.96
ต่ำกว่า 18 ปี	3.70	-	0.23*	0.26
ระหว่าง 18-30 ปี	3.93		-	0.03
31 ปีขึ้นไป	3.96			-

จากตาราง 15 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุระหว่าง 18 - 30 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนด้านความเมตตากรุณาแตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน
การศึกษานอกโรงเรียน ด้านความเสียสละ ที่มีอายุแตกต่างกันเป็นรายคู่

ระดับอายุ	ต่ำกว่า 18 ปี ระหว่าง 18-30 ปี 31 ปีขึ้นไป			
	$\bar{X}$	3.30	3.51	3.55
ต่ำกว่า 18 ปี	3.30	-	0.21*	0.25
ระหว่าง 18-30 ปี	3.51		-	0.04
31 ปีขึ้นไป	3.55			-

จากตาราง 16 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุระหว่าง 18 - 30 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนด้านความเสียสละแตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 17 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน
การศึกษานอกโรงเรียน ด้านความยุติธรรม ที่มีอายุแตกต่างกันเป็นรายคู่

ต่ำกว่า 18 ปี ระหว่าง 18-30 ปี 31 ปีขึ้นไป				
ระดับอายุ	$\bar{X}$	3.66	3.98	3.99
ต่ำกว่า 18 ปี	3.66	-	0.32*	0.33*
ระหว่าง 18-30 ปี	3.98		-	0.01
31 ปีขึ้นไป	3.99			-

จากตาราง 17 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุระหว่าง 18 - 30 ปี และอายุ 31 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนด้านความยุติธรรม แตกต่างจากนักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 18 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน
 การศึกษานอกโรงเรียน ด้านการรักษาระเบียบวินัย ที่มีอายุแตกต่างกันเป็นรายคู่

ต่ำกว่า 18 ปี 31 ปีขึ้นไป ระหว่าง 18 - 30 ปี				
ระดับอายุ	$\bar{X}$	4.09	4.35	4.39
ต่ำกว่า 18 ปี	4.09	-	0.26	0.30*
31 ปีขึ้นไป	4.35		-	0.04
ระหว่าง 18-31 ปี	4.39			-

จากตาราง 18 แสดงว่านักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุระหว่าง 18 - 30 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนด้านการรักษาระเบียบวินัยแตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 19 เปรียบเทียบคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน การศึกษานอกโรงเรียนที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า "นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน การศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครแต่ละด้านแตกต่างกัน"

ความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรม ของครูผู้สอนการศึกษานอก โรงเรียน	สถานภาพการสมรส				t
	โสด		สมรส		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านความซื่อสัตย์	3.90	0.62	4.17	0.59	3.09*
2. ด้านความรับผิดชอบ	3.78	0.59	3.94	0.60	1.90
3. ด้านความเมตตากรุณา	3.82	0.62	4.13	0.58	3.69*
4. ด้านความเสียสละ	3.41	0.66	3.72	0.67	3.11*
5. ด้านความยุติธรรม	3.85	0.69	4.12	0.65	2.89*
6. ด้านการรักษาระเบียบวินัย	4.27	0.67	4.46	0.59	2.19*
รวม	3.84	0.53	4.09	0.53	3.27*

จากตาราง 19 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน มีคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาความคิดเห็นเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านความรับผิดชอบที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 20 วิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนความถนัดเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนที่มีวิธีเรียนต่างกัน เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า "นักศึกษาผู้ใหญ่วิธีเรียนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร แต่ละด้านแตกต่างกัน"

ความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรม ของครูผู้สอนการศึกษานอก โรงเรียน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านความซื่อสัตย์	ระหว่างกลุ่ม	2	24.40	12.20	36.42*
	ภายในกลุ่ม	477	159.49	0.33	
	รวม	479	183.89		
ด้านความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	2	26.10	13.05	43.30*
	ภายในกลุ่ม	477	143.78	0.30	
	รวม	479	169.89		
ด้านความเมตตากรุณา	ระหว่างกลุ่ม	2	28.23	14.11	43.38*
	ภายในกลุ่ม	477	155.19	0.33	
	รวม	479	183.42		

ตาราง 20 (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรม ของครูผู้สอนการศึกษา นอกโรงเรียน	แหล่งความแปรปรวน Source of Variation	df	SS	MS	F
ด้านความเสียสละ	ระหว่างกลุ่ม	2	23.98	11.99	30.16*
	ภายในกลุ่ม	477	189.62	0.40	
	รวม	479	213.60		
ด้านความยุติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	31.84	15.92	38.46*
	ภายในกลุ่ม	477	197.43	0.41	
	รวม	479	229.27		
ด้านการรักษาระเบียบวินัย	ระหว่างกลุ่ม	2	30.90	15.45	40.60*
	ภายในกลุ่ม	477	181.50		
	รวม	479	212.40		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	26.37	13.18	56.13*
	ภายในกลุ่ม	477	112.03	0.23	
	รวม	479	138.40		

จากตาราง 20 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
จริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยได้นำไปทดสอบความแตกต่าง
เป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ เชฟเฟ่ (Scheffe') ผลปรากฏดังตาราง 21-27

ตาราง 21 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน
การศึกษานอกโรงเรียนโดยรวม ที่มีวิธีเรียนแตกต่างกันเป็นรายคู่

วิธีเรียน	แบบตนเอง แบบชั้นเรียน แบบทางไกล			
	$\bar{X}$	3.60	3.83	4.16
แบบตนเอง	3.60	-	0.23*	0.56*
แบบชั้นเรียน	3.83		-	0.31*
แบบทางไกล	4.16			-

จากตาราง 21 แสดงว่านักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนแบบชั้นเรียนและวิธีเรียนแบบทางไกล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนโดยรวมทุกด้านแตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนแบบตนเอง และนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนแบบทางไกล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนโดยรวมแตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนแบบชั้นเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 22 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน
การศึกษานอกโรงเรียน ด้านความซื่อสัตย์ ที่มีวิธีเรียนแตกต่างกันเป็นรายคู่

วิธีเรียน	แบบตนเอง แบบชั้นเรียน แบบทางไกล			
	$\bar{X}$	3.65	3.95	4.20
แบบตนเอง	3.65	—	0.30*	0.55*
แบบชั้นเรียน	3.95		—	0.25*
แบบทางไกล	4.20			—

จากตาราง 22 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนแบบชั้นเรียนและวิธีเรียนแบบทางไกลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ด้านความซื่อสัตย์แตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนแบบตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนแบบทางไกล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนแบบชั้นเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 23 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน
การศึกษานอกโรงเรียน ด้านความความรับผิดชอบ ที่มีวิธีเรียนแตกต่างกันเป็นรายคู่

วิธีเรียน	แบบตนเอง แบบชั้นเรียน แบบทางไกล			
	$\bar{X}$	3.49	3.83	4.06
แบบตนเอง	3.49	—	0.34*	0.57*
แบบชั้นเรียน	3.83		—	0.23*
แบบทางไกล	4.06			—

จากตาราง 23 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนแบบชั้นเรียนและวิธีเรียนแบบทางไกล มีคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรับผิดชอบแตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนแบบตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนแบบทางไกล มีคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรับผิดชอบแตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนแบบชั้นเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 24 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน
การศึกษานอกโรงเรียน ด้านความเมตตากรุณา ที่มีวิธีเรียนแตกต่างกันเป็นรายหมู่

วิธีเรียน	แบบตนเอง แบบชั้นเรียน แบบทางไกล			
	$\bar{X}$	3.61	3.76	4.18
แบบตนเอง	3.61	—	0.15	0.57*
แบบชั้นเรียน	3.76		—	0.42*
แบบทางไกล	4.18			—

จากตาราง 24 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนแบบทางไกลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
จริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนด้านความเมตตากรุณาแตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่
ที่มีวิธีเรียนแบบตนเองและวิธีเรียนแบบชั้นเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้น
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 25 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน
การศึกษานอกโรงเรียน ด้านความเสียสละ ที่มีวิธีเรียนแตกต่างกันเป็นรายคู่

วิธีเรียน	แบบตนเอง แบบชั้นเรียน แบบทางไกล			
	$\bar{X}$	3.27	3.31	3.76
แบบตนเอง	3.27	–	0.04	0.49*
แบบชั้นเรียน	3.31		–	0.45*
แบบทางไกล	3.76			–

จากตาราง 25 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนแบบทางไกลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
จริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนด้านความเสียสละแตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธี
เรียนแบบตนเองและวิธีเรียนแบบชั้นเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่าง
กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 26 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน
การศึกษานอกโรงเรียน ด้านความยุติธรรมที่มีวิธีเรียนแตกต่างกันเป็นรายคู่

วิธีเรียน	แบบตนเอง แบบชั้นเรียน แบบทางไกล			
	$\bar{X}$	3.57	3.86	4.20
แบบตนเอง	3.57	—	0.29*	0.63*
แบบชั้นเรียน	3.86		—	0.34*
แบบทางไกล	4.20			—

จากตาราง 26 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนแบบชั้นเรียนและวิธีเรียนแบบทางไกลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนด้านความยุติธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่มีวิธีเรียนแบบตนเอง และนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนแบบทางไกลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนด้านความยุติธรรมแตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนแบบชั้นเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 27 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน
การศึกษานอกโรงเรียน ด้านการรักษาระเบียบวินัยที่มีวิธีเรียนแตกต่างกันเป็นรายคู่

วิธีเรียน	แบบตนเอง แบบชั้นเรียน แบบทางไกล			
	$\bar{X}$	3.98	4.28	4.60
แบบตนเอง	3.98	—	0.30*	0.62*
แบบชั้นเรียน	4.28		—	0.32*
แบบทางไกล	4.60			—

จากตาราง 27 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนแบบชั้นเรียนและวิธีเรียนแบบทางไกลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนด้านการรักษาระเบียบวินัยแตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนแบบตนเอง และนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนแบบทางไกลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนด้านการรักษาระเบียบวินัยแตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนแบบชั้นเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 28 เปรียบเทียบคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษา

นอกโรงเรียน ที่มีสถานภาพในการทำงานแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า "นักศึกษา
ผู้ใหญ่ที่มีสถานภาพในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการ
ศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครแต่ละด้านแตกต่างกัน"

ความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรม ของครูผู้สอนการศึกษานอก โรงเรียน	สถานภาพในการทำงาน				t
	มีงานทำ		ไม่มีงานทำ		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านความซื่อสัตย์	4.03	0.60	3.74	0.61	4.92*
2. ด้านความรับผิดชอบ	3.90	0.55	3.59	0.62	5.23*
3. ด้านความเมตตากรุณา	3.96	0.60	3.64	0.61	5.34*
4. ด้านความเสียสละ	3.52	0.66	3.30	0.66	3.44*
5. ด้านความยุติธรรม	3.99	0.65	3.66	0.73	4.83*
6. ด้านการรักษาระเบียบวินัย	4.40	0.62	4.07	0.71	5.01*
รวม	3.96	0.50	3.66	0.55	5.75*

จากตาราง 28 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีสถานภาพในการทำงานแตกต่างกัน
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนทั้งโดยรวมและรายด้าน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาผู้ใหญ่ว่าเกี่ยวกับปัญหาจริยธรรมของครู

ผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับปัญหาจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน เขตกรุงเทพมหานคร 6 ด้าน คือ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเมตตากรุณา ด้านความเสียสละ ด้านความยุติธรรม ด้านการรักษาระเบียบวินัย และข้อเสนอแนะอื่น ๆ จากแบบสอบถามปลายเปิด ผลปรากฏดังตาราง 29 - 30

ตาราง 29 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน เขตกรุงเทพมหานคร

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาจริยธรรมของครู	จำนวนคำตอบ	ร้อยละ
<u>ด้านความซื่อสัตย์</u>		
1. ครูผู้สอนไม่ให้ความรู้ในการสอนแก่นักเรียนในระบบ	10	2.08
<u>ด้านความรับผิดชอบ</u>		
1. ครูไม่เตรียมการสอนล่วงหน้า	23	4.79
2. ครูเข้าสอนช้าและออกจากห้องสอนเร็วกว่าเวลาที่กำหนด	22	4.58
3. ครูผู้สอนไม่สนใจตรวจแบบฝึกหัดทำให้นักศึกษาทำ	13	2.92
<u>ด้านความเมตตากรุณา</u>		
1. ครูผู้สอนไม่ฟังเหตุผลเมื่อขาดเรียนจะตัดคะแนนและบางครั้งไม่ให้มีสิทธิ์เข้าสอบ	9	1.88
2. ครูผู้สอนมักใช้อารมณ์และพูดตู่ตักนักศึกษาโดยเปรียบเทียบกับสติปัญญาแก่นักเรียนในระบบ	8	1.67

ตาราง 29 (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครู	จำนวนคำตอบ	ร้อยละ
<u>ด้านความเสียสละ</u>		
1. ครูไม่ใช้เวลากับนักเรียนในการเข้าพบเมื่อมีปัญหา	15	3.13
<u>ด้านความยุติธรรม</u>		
1. ครูผู้สอนให้คะแนนสูงกับนักศึกษาที่เอาใจหาของฝากมาให้	9	1.88
2. ครูผู้สอนเลือกให้เวลาสำหรับปรึกษาข้อสงสัยเฉพาะกับ นักศึกษาที่ตนชอบพอ	8	1.67
<u>ด้านการรักษาระเบียบวินัย</u>		
1. ครูผู้สอนเข้มงวดเรื่องการแต่งกายมากเกินไป	7	1.48
2. ครูผู้สอนเข้มงวดเรื่องการเข้าพบกลุ่มว่าต้องมาพบ 80 % จึงจะมีสิทธิ์สอน	5	1.04

จากตาราง 29 แสดงว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานครว่ามีปัญหาน้อย แต่เป็นเพียงส่วนน้อย กล่าวคือ นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าครูไม่มีการเตรียมการสอนไว้ล่วงหน้า มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 4.79 รองลงมาเห็นว่า ครูเข้าสอนช้าและออกจากห้องสอบเร็วกว่าเวลาที่กำหนด มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 4.58 และครูผู้สอนไม่ใช้เวลากับนักเรียนในการเข้าพบเมื่อมีปัญหา มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.13 ตามลำดับ

ตาราง 30 ข้อเสนอแนะของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกระบบ
เขตกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคำตอบ	ร้อยละ
<u>ด้านความซื่อสัตย์</u>		
1. ครูผู้สอนควรให้ความรู้โดยตัวนักศึกษาก่อนสอบและตั้งใจสอนอย่างเต็มความสามารถ	12	2.50
<u>ด้านความรับผิดชอบ</u>		
1. ครูควรเตรียมการสอนมาล่วงหน้ามากกว่านี้	23	4.80
2. ครูควรเข้าสอนตรงตามเวลาที่สอนและไม่ควรผิดนัดเวลาพบกลุ่ม	11	2.30
<u>ด้านความเมตตากรุณา</u>		
1. ครูควรฟังเหตุผลและให้ความเมตตาแก่นักศึกษาที่บางครั้งติดธุระหรือต้องทำงานไม่สามารถมาพบกลุ่มได้หรือบางครั้งมาเข้าห้องสอบช้า	14	2.92
2. ครูผู้สอนไม่ควรใช้อารมณ์และคำพูดที่ดูถูกนักศึกษา	9	1.88
<u>ด้านความเสียสละ</u>		
1. ครูผู้สอนควรสละเวลาสอนและเพิ่มเวลาพบกลุ่มให้มากกว่านี้	27	5.63
<u>ด้านความยุติธรรม</u>		
1. ครูควรสอนให้มีความรู้เท่ากับนักเรียนภาคปกติที่เรียนอยู่ในระดับเดียวกัน	11	2.29

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคำตอบ	ร้อยละ
2. ครูควรให้ความรักและ เห็นใจนักศึกษาทุกคนโดยเท่าเทียมกันโดยไม่ลำเอียงหรือพูดให้กระทบกระทั่งเห็นใจนักศึกษาที่มีฐานะยากจน <u>ด้านการรักษาระเบียบวินัย</u> 1. ไม่ควรเข้มงวดเรื่องการแต่งกายของนักศึกษาผู้ใหญ่มากเกินไป 2. ครูผู้สอนควร เล็งครัดขณะทำการสอนไม่ควรให้นักศึกษาคุยกัน <u>ข้อเสนอแนะอื่นๆ</u> 1. ควรให้นักศึกษาที่เรียนแบบตนเองได้พบครูประจำกลุ่มก่อนสอบเหมือนวิธีเรียนแบบชั้นเรียนและแบบทางไกล จะทำให้รู้แนวทางการสอบ 2. ควรจัดครูผู้สอนที่มีความถนัดในแต่ละวิชาสอนจะช่วยให้ความรู้แก่นักศึกษาได้ถูกต้อง 3. ครูผู้สอนควรยอมรับข้อเสนอแนะหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ เรื่องที่นักศึกษาผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์เรื่องนั้น ๆ มากกว่าครูผู้สอน	9 28 15 13 7 4	1.88 5.83 3.13 2.71 1.46 0.48

จากตาราง 30 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน การศึกษานอกโรงเรียน เขตกรุงเทพมหานคร โดยนักศึกษาผู้ใหญ่มีข้อเสนอแนะแต่ละด้านดังนี้ ไม่ควรเข้มงวดเรื่องการแต่งกายของนักศึกษาผู้ใหญ่มากเกินไป มีจำนวน 28 คน คิดเป็น ร้อยละ 5.83 รองลงมาครูควรเสียสละเวลาช่วยสอนเพิ่มเติมในวิชาที่มีนักศึกษาเรียน ไม่ทันหรือไม่เข้าใจ มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 5.63 และครูควรเตรียมการสอนมาล่วงหน้าให้มากกว่านี้ มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 4.80 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ว่าเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน 6 ด้าน คือ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความเมตตา กรุณา ความเสียสละ ความยุติธรรม และการรักษาระเบียบวินัย
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนในแต่ละด้าน
3. เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้ง 3 วิถีเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 52,969 คน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั้ง 3 วิถีเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 4 ศูนย์ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 480 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา ผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน เขตกรุงเทพมหานครแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาผู้ใหญ่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน การศึกษานอกโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ช่วงคะแนน ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) โดยจำแนกความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรม ของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนเป็น 6 ด้าน คือ ด้านความซื่อสัตย์ มีจำนวน 9 ข้อ ด้านความรับผิดชอบ มีจำนวน 10 ข้อ ด้านความเมตตากรุณา มีจำนวน 10 ข้อ ด้านความ เสียสละ มีจำนวน 7 ข้อ ด้านความยุติธรรม มีจำนวน 7 ข้อ และด้านการรักษาระเบียบวินัย มีจำนวน 7 ข้อรวมทั้งสิ้นจำนวน 50 ข้อ แบบสอบถามในแต่ละข้อมีค่าอำนาจจำแนกค่าที่ (t - test) ตั้งแต่ 1.89 ถึง 5.30 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .99

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน การศึกษานอกโรงเรียน 6 ด้าน คือ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเมตตา กรุณา ด้านความเสียสละ ด้านความยุติธรรม ด้านการรักษาระเบียบวินัย และข้อคิดเห็นทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ให้นักศึกษาผู้ใหญ่แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานกับศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียน เขตกรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 ศูนย์ โดยไปประสานงานด้วยตนเอง เมื่อได้ข้อมูล เบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนนักศึกษาผู้ใหญ่และสถานที่ที่เปิดสอนการศึกษานอกโรงเรียนทั้ง 3 วิธีเรียบร้อยแล้ว

จึงขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมีไปถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เปิดสอนการศึกษาผู้ใหญ่ทั้ง 3 วิธีเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งบางสถานศึกษาผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง บางสถานศึกษาผู้วิจัยได้ฝากให้ครูผู้สอนดำเนินการแทน ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 13 สิงหาคม 2538 ถึง วันที่ 27 สิงหาคม 2538 ได้รวบรวมแบบสอบถามคืนได้ครบจำนวน 480 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลที่เกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง คำนวณหาค่าความถี่และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษา
นอกโรงเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนน
ความคิดเห็นเป็นรายด้านและคะแนนความคิดเห็นของแต่ละด้านเป็นรายข้อ
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน
การศึกษานอกโรงเรียน เป็นรายด้านและโดยรวม จำแนกตามตัวแปร เพศ สถานภาพการสมรส
และสถานภาพในการทำงาน โดยใช้การทดสอบค่าที (t - distribution)
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน
การศึกษานอกโรงเรียน จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ สถานภาพการสมรส วิธีเรียน และ
สถานภาพในการทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way
Analysis of Variance) และเมื่อพบความแตกต่าง จึงนำไปทดสอบความแตกต่างเป็น
รายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe' s method)
5. วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษา
นอกโรงเรียน และข้อคิดเห็นทั่วไปโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ในเขต กรุงเทพมหานคร ดังนี้

1.1 นักศึกษาผู้ใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนที่แสดงออก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$)

1.2 นักศึกษาผู้ใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนที่แสดงออก อยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน คือ ด้านความซื่อสัตย์, ด้านความรับผิดชอบ, ด้านความเมตตากรุณา, ด้านความยุติธรรมและด้านการรักษาระเบียบวินัย ยกเว้นด้านความเสียสละอยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพการสมรส วิธีเรียน และ สถานภาพในการทำงาน ปรากฏผล ดังนี้

2.1 นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านความรับผิดชอบ นักศึกษาผู้ใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 นักศึกษาผู้ใหญ่วัยที่มีสถานภาพการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนมีดังนี้

ในด้านปัญหาพบว่า ข้อที่นักศึกษามีปัญหามากที่สุด คือ ครูไม่เตรียมการสอนล่วงหน้า รองลงมาคือ ครูเข้าสอนช้าและออกจากห้องสอนเร็วกว่าที่กำหนด และครูไม่ทักเวลากับนักศึกษา แต่อย่างไรก็ตามปัญหาดังกล่าว มีนักศึกษาแสดงความคิดเห็นไม่มากนัก แสดงว่าปัญหาดังกล่าว เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับครูผู้สอนบางคนเท่านั้น

สำหรับข้อเสนอแนะพบว่า ข้อที่นักศึกษาเสนอแนะมากที่สุด คือ ไม่ควรเข้มงวดเรื่องการแต่งกายมากเกินไป รองลงมาคือ ครูควรเตรียมการสอนมาล่วงหน้า และครูควรเสียสละเวลาสอนเพิ่มเติมในวิชาที่เรียนไม่ทัน

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร อภิปรายผลได้ดังนี้

1. นักศึกษาผู้ใหญ่วัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนที่แสดงออกโดยรวม มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) ทั้งนี้เพราะส่วนมากครูที่ทำการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่จะเป็นครูที่สอนในระบบโรงเรียน ซึ่งผ่านการศึกษาวิชาชีพครูที่มีการสอนเกี่ยวกับจรรยาบรรณทางอันติงามของครูที่กล่าวไว้ในระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู พ.ศ.2526 (คุรุสภา. ม.ป.ป.) หรือถึงแม้ผู้ที่มิได้จบการศึกษาทางด้านครูมาโดยตรงถ้ามาประกอบอาชีพครูก็ต้องผ่านการอบรมเกี่ยวกับจริยธรรมของครูมาก่อน จึงน่าจะทำให้ครูที่สอนนักศึกษาผู้ใหญ่โดยรวมมีจริยธรรมในการเป็นครูอยู่มาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มองความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ด้านการรักษาระเบียบวินัยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.29$) และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนด้านความเสียสละมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.45$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูต้องเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อความเจริญของบุคคล สังคม และประเทศชาติ ในด้านเกี่ยวกับการศึกษามีส่วนรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมและฝึกอบรมศิษย์ให้อยู่ในระเบียบวินัยของสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นนักศึกษาปกติหรือนักศึกษาผู้ใหญ่ ดังคำกล่าวของ พัฒน์ ชนะดี (2521 : 2) ว่า ครูทุกคนในโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมศิษย์ให้อยู่ในระเบียบวินัยอันดีงาม ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนด้านความเสียสละที่มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลางนั้น อาจเป็นเพราะครูผู้สอนมีภาระหน้าที่ในการรับผิดชอบมาก กล่าวคือเป็นครูสอนทั้งภาคกลางวันและภาคค่ำหรือวันหยุด นอกจากนี้ครูบางคนยังมีความรับผิดชอบต่อครอบครัวอีกทางหนึ่ง ฉะนั้นการที่ครูผู้สอนจะมีจริยธรรมทางด้านความเสียสละอย่างสมบูรณ์แบบนั้นจึงเป็นไปได้ค่อนข้างยาก ด้วยเหตุนี้ นักศึกษาผู้ใหญ่จึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนด้านนี้ต่ำกว่าด้านอื่น ซึ่งสอดคล้องกับ บรรหาร ต้นหยง (2525 : 62) วิจัยพบว่า นักศึกษาคู แสดงทัศนะว่าอาจารย์ในวิทยาลัยครูบางส่วนไม่ค่อยอุทิศเวลาเพื่อศิษย์

นอกจากจริยธรรม 2 ด้าน ที่กล่าวแล้ว ยังพบว่า คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 3.93$) ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.80$) ด้านความเมตตากรุณา ($\bar{X} = 3.85$) และด้านความยุติธรรม ($\bar{X} = 3.88$) อยู่ในระดับมาก ✓ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนมีความตระหนักในจิตสำนึกที่ว่า ครู คือ แม่พิมพ์ของชาติ หรือ ครู คือ ปูชนียบุคคล ซึ่งได้รับการคาดหวังจากสังคมว่าจะต้องเป็นบุคลากรหลักในการพัฒนาจริยธรรม โดยที่ครูจะต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในทางจริยธรรมให้แก่ศิษย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2533 : 72 - 82) พบว่า ครูส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า คุณธรรมเป็นเรื่องของจิตใจและจริยธรรมเป็นความประพฤติปฏิบัติที่เหมาะสมสอดคล้องกับความหวังของสังคม ความหวังของครูเมื่อเปรียบเทียบกับคุณธรรมจริยธรรมวิชาชีพครูกับวิชาชีพอื่น

ครูมีความเห็นว่า อาชีพครูควรจะมีระดับของคุณธรรมจริยธรรมเคร่งครัดกว่าวิชาชีพอื่น ๆ เพราะครูต้องทำหน้าที่เป็นแบบอย่างแก่นักเรียนและผู้อื่นด้วย ความประพฤติไม่เหมาะสมของครูจะส่งผลกระทบต่อเยาวชนและบุคคลทั่วไปในสังคมอย่างกว้างขวาง ดังนั้นครูจะต้องตระหนักว่า ตนจึงต้องเป็นแบบอย่างที่ดีทางด้านจริยธรรมแก่นักศึกษา ดังที่ มงคล ภูภิรมย์

X(2525 : 62) ได้ศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมในส่วนคาดหวังกับปฏิบัติจริงจากกลุ่มนักเรียน ครูผู้ปกครอง ผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ความคาดหวังเกี่ยวกับจริยธรรมของครูอยู่ในระดับสูงมากทุก ๆ ด้านและประพฤติปฏิบัติจริงก็อยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน แสดงว่า ทั้งตัวครูเองและสังคมยอมรับว่า ครูเป็นผู้มีความประพฤติดี นำเลื่อมใสเป็นพฤติกรรมที่เป็นรูปแบบที่พึงปฏิบัติตาม

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพการสมรส วิถีเรียน และสถานภาพการทำงาน อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนนอกระบบการศึกษานอกโรงเรียนที่มีเพศต่างกัน คือ เพศชายและเพศหญิง พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นที่น่าประหลาดใจของการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิด สติปัญญา การใช้เหตุผลคล้ายคลึงกัน และมีการศึกษาอยู่ในระดับเดียวกัน เพราะฉะนั้นจึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ดังที่ สุนันต์ จิตพิทักษ์ (2520 : 24) กล่าวว่า ความคิดเห็นของบุคคลขึ้นอยู่กับลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่บุคคลได้รับ หากมีสิ่งแวดล้อมคล้ายกันก็มีผลให้ความคิดเห็นคล้ายกันหรือเหมือนกันไปด้วย ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของเกียรติศักดิ์ ยงกำลัง (2527 : 144) ที่พบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงในสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดชุมพร ทั้ง 4 สถาบัน รวมกันเป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณด้านอุดมการณ์ของครูด้านจรรยาบรรณของครู ด้านวินัยของครู และทั้ง 3 ด้านรวมกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรม ของครูผู้สอนการศึกษา

นอกโรงเรียนที่มีอายุต่างกัน พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุระหว่าง 18-30 ปี และอายุ 31 ปี ขึ้นไป มีคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างจาก นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุต่างกันมีความ คิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนแต่ละด้านแตกต่างกัน อาจเป็น เพราะกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ศึกษานี้เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งตามปกติแล้วผู้ใหญ่มิมีประสบการณ์ มากและมีความรู้สึกนึกคิดที่แตกต่างจากเด็กดังที่ ทิมพ์พรรณ เทพสุเบรณนท์ (ม.ป.ป.: 29) ได้กล่าวว่า ผู้ใหญ่นั้นเป็นวัยที่แตกต่างจากเด็ก ผู้ใหญ่จะมีความคิดกว้างไกลและมีประสบการณ์ มากกว่าเด็ก ฉะนั้นความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ของผู้ใหญ่จึงแตกต่างจากเด็ก

สำหรับการเปรียบเทียบเป็นรายด้านและรายคู่พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี อายุระหว่าง 18 - 30 ปี และอายุ 31 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครู ผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเมตตา กรุณา ด้านความเสียสละ ด้านความยุติธรรม และด้านการรักษาระเบียบวินัย แตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุระหว่าง 18 - 30 ปี และอายุ 31 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความยุติธรรมสูงกว่านักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุระหว่าง 18 - 30 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ด้านความ รับผิดชอบ ด้านความเมตตา กรุณา ด้านความเสียสละ และด้านการรักษาระเบียบวินัยสูงกว่า นักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 18 - 30 ปี และ อายุ 31 ปีขึ้นไป มีวุฒิภาวะและประสบการณ์มากกว่านักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี จึงมีความ คิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน สูงกว่า ซึ่งสอดคล้อง กับทฤษฎีการให้เหตุผลทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg, 1964 : 30) ที่เชื่อว่า กฎเกณฑ์ที่บุคคลใช้ตัดสินความถูกต้องของการกระทำจะพัฒนาเป็นขั้น ๆ จากขั้นต่ำกว่าไปสู่ขั้นที่ สูงกว่าที่แต่ละชั้นตั้งงานวิจัยของ สุวณีย์ จุติดำรงพันธ์ (2522 : 76) ได้ทำการศึกษาพัฒนา การทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียง

เจียงเหนือ ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนในภาคการศึกษาต่าง ๆ โดยใช้แบบสอบถามวัดจรรยาวิพากษ์เคอะโพนิงอัสซูส์เทสต์ (The Defining issue Test) ที่สร้างโดยเรสต์และคณะซึ่งแปลและดัดแปลงโดยคณะผู้วิจัย ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคกลางและภาคใต้มีพัฒนาการทางจริยธรรม สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำหรับภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษา

นอกโรงเรียนที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน ใสดและสมรส พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ จริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน ยกเว้น ด้านความรับผิดชอบที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีสถานภาพ การสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ในเขต กรุงเทพมหานคร แต่ละด้านแตกต่างกันยกเว้นด้านความรับผิดชอบที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะนักศึกษาที่มาศึกษาต่อจะมีทั้งใสดและสมรส กลุ่มที่เป็นใสดส่วนมากจะมีอายุไม่เกิน 20 ปี และกลุ่มที่สมรสแล้วจะมีอายุ 20 ปีขึ้นไป ซึ่งตามปกติแล้วจะมีประสบการณ์มากและมีความรู้สึกนึกคิดที่เห็นใจอีกฝ่ายหนึ่ง ไม่เอาแต่ใจตนเองเหมือนยังเป็นใสด จึงมีความคิดเห็น เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างจาก นักศึกษาที่เป็นใสด ส่วนความคิดเห็นด้านความรับผิดชอบที่ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะ นักศึกษาที่มาเรียนส่วนมากจะมีงานทำ ต้องรับผิดชอบตัวเองและครอบครัว จึงมีความคิดเห็น ด้านนี้ไม่แตกต่างกัน

2.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษา

นอกโรงเรียนที่มีวิธีเรียนต่างกัน พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ จริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า นักศึกษา ผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน แต่ละด้านแตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะวิธีเรียนแต่ละวิธีย่อมมีความแตกต่างกันในด้านครูผู้สอน ลักษณะของครูผู้สอน และเทคนิคการถ่ายทอดความรู้ที่ครูผู้สอนจะต้องมีวิธีการสอนที่แตกต่างกัน

จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษา
นอกโรงเรียนแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผ่องศรี ศรีวัง (2527 : 84) ที่
ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสอนนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ พบว่า นักศึกษาที่เรียนต่าง
วิชากัน ย่อมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ
แตกต่างกัน

สำหรับผลการวิจัยเป็นรายด้านและรายหมู่ พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนแบบ
ชั้นเรียน วิธีเรียนแบบทางไกล และวิธีเรียนแบบตนเอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครู
ผู้สอนทั้ง 6 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายหมู่
พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนแบบทางไกล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการ
ศึกษานอกโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน สูงกว่านักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนแบบชั้นเรียนและวิธีเรียนแบบ
ตนเอง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนแบบทางไกลมีโอกาสมากในการพบปะ
ติดต่อสอบถามปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนได้ใกล้ชิดกับครูผู้สอนที่เป็นครูประจำกลุ่ม
เพียงผู้เดียวตั้งแต่วันสมัครเรียนจนจบการศึกษา ครูประจำกลุ่มผู้นั้นจะติดต่อประสานงานกับศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียนให้ตลอด ซึ่งต่างจากวิธีเรียนแบบชั้นเรียนที่จะมีครูเข้ามาสอนในแต่ละวิชา
สลับเปลี่ยนกันหลายคนเหมือนการสอนในระบบโรงเรียน ส่วนนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธีเรียนแบบตนเอง
นั้นจะมีโอกาสพบครูประจำกลุ่มเฉพาะที่เข้าพบกลุ่มเท่านั้น นอกนั้นทางโรงเรียนจะจัดครูแบ่งเป็น
หน้าที่แต่ละหน้าที่ให้นักศึกษาติดต่อประสานงานเองหมด ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวิธี
เรียนแบบทางไกลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนในแต่ละด้าน
สูงกว่านักศึกษาที่มีวิธีเรียนแบบชั้นเรียนและวิธีเรียนแบบตนเอง

2.5 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษา

นอกโรงเรียนที่มีสถานภาพการทำงานต่างกัน พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีสถานภาพการทำงาน
ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนแต่ละด้านแตกต่างกัน
ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีสถานภาพการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็น
เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนแต่ละด้านแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ
นักศึกษาที่มาเรียนส่วนมากจะอยู่ในวัยทำงาน มีอาชีพเป็นของตนเอง ซึ่งแต่ละคนจะมีอาชีพ

ต่างกันเปรียบเทียบอยู่ในสังคมที่แตกต่างกัน ความคิดเห็นและพฤติกรรม ก็จะได้จากการเรียนรู้จากสังคมซึ่งเป็นที่ทำงาน ดังทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมที่เน้นการเรียนรู้โดยบังเอิญและการเลียนแบบเป็นสำคัญจึงทำให้บุคคลมีความคิดและพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมที่ตนอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติศักดิ์ ยงกำลัง (2527 : 147) ที่พบว่าอาจารย์และนักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันทั้ง 4 สถาบัน รวมกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณของครูด้านอุดมการณ์ครู ด้านจรรยาครู ด้านวินัยครู และทั้ง 3 ด้านรวมกันแตกต่างกัน

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของผู้สอน การศึกษานอกโรงเรียน พบว่า ครูไม่เตรียมการสอนล่วงหน้า เป็นข้อที่มีปัญหามากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนเป็นครูที่ทำการสอนในระบบโรงเรียนเป็นเวลาหลายปี จึงคิดว่าตนเองมีความชำนาญในเนื้อหาวิชาที่สอน ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องเตรียมการสอนไว้ล่วงหน้า ส่วนข้อเสนอแนะที่เสนอแนะมากที่สุด ถือว่าไม่ควรเข้มงวดเรื่องการแต่งกายของนักศึกษาผู้ใหญ่มากเกินไป เพราะนักศึกษาผู้ใหญ่มาจากที่ต่าง ๆ กัน ต้องการความเป็นอิสระ และมีความคิดว่าเรื่องแต่งกายไม่เป็นอุปสรรคต่อสติปัญญาการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2524 : 41) ที่กล่าวว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ไม่ต้องการให้มีการบังคับ ขอบเป็นอิสระ มีความรับผิดชอบตนเองมาก มีระเบียบกฎเกณฑ์ของตัวเอง สามารถควบคุมตัวเองได้ จึงไม่จำเป็นต้องได้รับการควบคุมจากสิ่งภายนอก

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนในด้านความเสียสละน้อยกว่าด้านอื่น ๆ เพราะฉะนั้นหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูมีความเสียสละให้มากกว่านี้โดยจัดฝึกอบรมเน้นในเรื่องความเสียสละของครูผู้สอน

2. กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรจัดอบรมครูผู้สอน โดยเน้นให้มีการทำแผนการสอน และเตรียมการสอนไว้ล่วงหน้า

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรหาการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนในส่วนภูมิภาค
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมของครูผู้สอนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา
3. ควรศึกษาจริยธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา หาสิตะพันธุ์. "วินัยในตนเอง," ใน กรมสามัญศึกษา. 193 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภา, 2520.
- การฝึกหัดครู, กรม. โครงสร้างของคุณลักษณะของจริยธรรม. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ,
2523.
- _____. จริยธรรมของอาจารย์และนักศึกษานิสิตสถานศึกษาสังกัด กรมการฝึกหัดครู. กรุงเทพฯ :
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2522.
- _____. จริยธรรมของอาจารย์และนักศึกษา สังกัดสถานศึกษา กรมการฝึกหัดครู. รายงาน
การวิจัย. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2525. อัดสำเนา.
- การศาสนา, กรม. หลักการ วิธีการจัดจริยศึกษา และหัวข้อจริยธรรมสำหรับสำสอนนักเรียน
นักศึกษา (ฉบับทดลอง) การศาสนา, 2521.
- กภาพล ชูรัตน์. จริยธรรมและศักยภาพของการปฏิบัติจริยธรรมของนักศึกษา วิทยาลัยครู
ภาคตะวันตก. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
อัดสำเนา.
- เกียรติศักดิ์ ยงกำลัง. ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับจรรยาบรรณครูในสถาบัน
อุดมศึกษา จังหวัดชุมพร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สงขลา, 2527. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการประชุมปฏิบัติการเรื่องจรรยาครู.
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2522. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการข้าราชการครู, สำนักงาน. ชุดปฏิบัติการการพัฒนาวินัยข้าราชการครู. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2529.
- คณะกรรมการส่งเสริมวิชาชีพครู, สำนักงาน. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู. คุรุสภา, 2532.
อัดสำเนา.

คุรุสภา, จรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู. กรุงเทพฯ : กองมาตรฐาน
วิชาชีพครู, 2526.

_____. ประวัติครู. 2524. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2524

จันทร์เกษม, วิทยาลัยครู. สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์. สมรรถภาพทางวิชาชีพครูและทัศนคติต่อ
วิชาชีพครูของนักศึกษาที่เข้าศึกษาโดยการคัดเลือกและสอบคัดเลือก. รายงานการวิจัย,
กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาวิทยาลัยครูจันทร์เกษม, 2529. อัดสำเนา.

จางงศ์ อาศิริวัจน์. การศึกษาค้นคว้าคิดเห็นของนักเรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปกครอง
ที่มีต่อจริยธรรมที่คาดหวังกับจริยธรรมที่ปฏิบัติจริงของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา
เขตการศึกษา 9 ปีการศึกษา 2527. ปริญญาโท กศ.ม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2530. อัดสำเนา.

ชัยพร วิชาวุธ และธีระพร อุวรรณโณ. "แนวคิดและพัฒนาการนิยามการปลูกฝังจริยธรรม,"
วารสารครูศาสตร์. (กรกฎาคม 2525) : 22 - 25

ชาญชัย ศรีไสยเพชร. ทักษะและเทคนิคการสอน. กรุงเทพฯ : 2525.

ชูชัย สมบัติกุล. ความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองของนักเรียน
ครูและผู้ปกครอง. วิทยานิพนธ์ ก.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
อัดสำเนา.

เชียรศรี วิวิธศิริ. จิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

_____. การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน : เทคโนโลยีทางการศึกษา
พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2530.

กันนุพงษ์ เจริญพิทย. รายงานการวิจัยเรื่องจริยธรรมและเจตคติวิทยาศาสตร์ของนิสิต
วิทยาศาสตร์ศึกษา. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2526.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก. จริยธรรมของเยาวชนไทย. รายงานวิจัย

ฉบับที่ 21. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2524.

เทพเวที, พระ. จริยธรรมสำหรับคนรุ่นใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกลนทีทอง,
2531.

ธารง หูพิพ. "แนวคิดและการปฏิบัติเกี่ยวกับการสอนจริยธรรม," (แปลและเรียบเรียงจากการ
ประชุมคองเกรสแห่งสมาคมการศึกษาเปรียบเทียบทั่วโลก) สารพัฒนาหลักสูตร 38.
(พฤษภาคม 2528) : 51-54.

ธีระพร อุวรรณิณ. "แล้วเราจะเสริมสร้างจริยธรรมกับคนวัยใด," วารสารครูศาสตร์ 4.
(เมษายน - มิถุนายน 2526) : 2.

นวลน้อย วิจิตรกุล. "การศึกษานโยบายของอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครูอุบลราชธานี,"
เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ ครั้งที่ 1 การวิจัยด้านการฝึกหัดครูและ
การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกหัดครู กรมการฝึกหัดครู. โรงพิมพ์การศาสนา, 2526.

นันทมนี, พระราช. "แต่คุณครูที่รัก," ข่าวการประถมศึกษา. 1 มกราคม 2525. หน้า 3-4.

นิตย บุษางมกล. "Pygmalion in the Classroom," วารสารศึกษาศาสตร์ 8 (3):
มิถุนายน - กันยายน 2527.

นิเชต สุนทรพิทักษ์. "แนวทางการอบรมสั่งสอนจริยธรรม" ใน แนวทางการพัฒนา
จริยธรรมไทย. รายงานวิจัยทางการศึกษา อันดับ 26 กองวิจัยทางการศึกษา
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โรงพิมพ์ การศาสนา, 2523.

บรรหาร ต้นหยง. ทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาคูที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรม
ของอาจารย์วิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยศรีอยุธยา. ปริณิธานพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. แนวการอบรมจริยธรรมศึกษาของโรงเรียน. โรงเรียน
การช่างวุฒศึกษา, 2506.
- ประดับ นิลพั่งา. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมสำหรับครูของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.
- ปรีชา กลิ่นรัตน์. "แนวคิดแห่งจรรยาบรรณครูในสังคมไทย" วารสารศึกษาศาสตร์ ปีที่ 7
ฉบับที่ 2 : 5-6 ; กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม 2526.
- ผ่องศรี ศรีวัง. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสอนนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ ศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดน่านภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- ผานิต บิลมาศ. คุณลักษณะของครูพลศึกษาที่พึงปรารถนาสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
อัดสำเนา.
- พนัส หันนาคินทร์. การสอนคำนิยมและจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิฆเณศ,
2523.
- พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุญชัย ชัยพร วิชชาวุช และธีรพร อุวรรณโณ. จริยธรรมชาวกรุงเทพ-
มหานครปัจจุบัน. รายงานการวิจัย. สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2527.
- พระธรรมญาณมุนี. "จริยศึกษา," ใน ธรรมญาณนิพนธ์. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์การพิมพ์,
2527.
- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน. "พระบรมราชโองทานิพนธ์พระราชทานปริญญาบัตร
แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคามเมื่อเดือนมิถุนายน
2519," ประชาศึกษา 12 : 1 กรกฎาคม 2519.
- ทัศน ชนะดี. ความคิดทางวินัยของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
ระหว่าง พ.ศ.2515 - 2519. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2521.

พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์. การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง. กรุงเทพฯ : กิ่งจันทร์
การพิมพ์, ม.ป.ป.

พุทธชาติ ราชปรีชา. การศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2524.

พุทธทาสภิกขุ, พระ. การเสริมสร้างจริยธรรมแก่เด็กวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : สมชายการพิมพ์,
2521.

_____. ธรรมสำหรับครู. กรุงเทพฯ : นิพพาน, 2530.

ภนิดา กุศล. เอกสารการสอนชุดวิชาจริยศึกษา. สาขาศึกษาศาสตร์. หน่วยที่ 1
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช, 2528.

มงคล ภูวภิรมย์. การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อ
จริยธรรมที่คาดหวังกับจริยธรรมที่ปฏิบัติจริงของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 7
ปีการศึกษา 2524. ปรินญาพนธ์ กศ.ม.มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม, 2525. อัดสำเนา.

มยุรี เจริญทรัพย์. การศึกษาสำนึกที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์การศึกษา
นอกระบบจังหวัด. ปรินญาพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

มานะ ดัชนี. "ปัญหาการถ่ายทอดจริยธรรมกับอนาคตของชาติ," คุรุปริทัศน์. 9 : 41-48 ;
กันยายน 2523.

เมธี ปิณฑานนท์. "การสอนจริยศึกษาในโรงเรียน," คุรุปริทัศน์. 7: 54-59 ; มกราคม
2525.

หม่อมมัจ อัครกุลกาเดร์ และสมจิตร สร้อยสุริยา. คู่มือปฏิบัติการศึกษานอกระบบ. กรุงเทพฯ :
อักษรณัฏ, 2525.

บงกช ชุมจิต. ความเป็นครู. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พรินติ้งเฮ้าส์, 2531.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์,
2525.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
ศึกษาพร. 2531.

ลัดดาวัลย์ หวังพานิช. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศึกษา. สำนักทดสอบ
ทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

เลขาธิการคุรุสภา, สำนักงาน. ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณี
ของครู พ.ศ.2526. กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายจรรยาบรรณ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา,
2526. (อัสสาเนา).

วลัยพร ปิ่นวิเศษ. การนำเสนอแนวทางการสร้างหลักสูตรพัฒนาจริยธรรมของข้าราชการครูสังกัด
กรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
ถ่ายเอกสาร.

วิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, มูลนิธิสถาบัน. การเรียนรู้และพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของครู.
รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : ฝ่ายการวิจัยทรัพยากรมนุษย์และพัฒนาสังคม, 2533.

_____. กรม. แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2523.

วิชาการ, กรม. โครงการทดลองหารูปแบบที่มีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอนจริยธรรม.

รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : ชมประดิษฐ์การพิมพ์, 2527.

วิเชียร เกตุสิงห์. "คำเกี่ยวกับการแปลความหมาย : เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้" ข่าวสาร
การวิจัยการศึกษา 8. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กุมภาพันธ์ - มีนาคม
2538.

วินัย เกษมเศรษฐ. "สิ่งที่ควรทราบการส่งเสริมจริยศึกษานโรงเรียนมัธยมศึกษา," ในรวมคำ
บรรยายและผลการประชุมกลุ่มเรื่องการส่งเสริมจริยศึกษา. หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา 4-6 มิถุนายน 2523.

วิรุฬ นิลมจณ์. บทบาทและงานของนักการศึกษาผู้ใหญ่ระดับวิชาชีพ. ฝ่ายวิจัยและประเมินผล
แก่การเรียนการสอนนอกโรงเรียนเก่าแก่, 2530. อัสสาเนา.

- ศรีวรรณ เจริญ. การศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง
ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ก.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.
- ศรีสมร พุ่มสะอาด. การศึกษาคุณภาพครูประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.บ. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- สงบ ลักษณะ. "หลักสูตรปัจจุบันและการสอนการอบรมนักเรียน," ใน รวมคำบรรยายและ
ผลการประชุมกลุ่มเรื่องการส่งเสริมจริยศึกษา. หน่วยงานพิเศษที่ กรมสามัญศึกษา
4-6 มิถุนายน 2523.
- สมบุญ ศาลยาชีวิต. จิตวิทยาเพื่อการศึกษาผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : อีสานการพิมพ์, 2526.
- สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหารงานบุคคลแผนใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2523.
- สาราช บัวศรี. จริยธรรมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ,
2526. อัดสำเนา.
- _____. จริยธรรมศึกษา : เอกสารแผ่นปลิวคำสอน. 5 - 6 สัปดาห์ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, ม.ป.ป.
- สุนทร เกตุบรรเทา. แนวคิดและวิธีการเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่นอกกระบวนโรงเรียน.
กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- สุนันท์ จิตพิทักษ์. ระยะทางทางสังคมในภาคใต้ของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ก.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.
- สุวณีย์ จุติธรรมพันธ์. พัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้. วิทยานิพนธ์
ก.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. ถ่ายเอกสาร.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.

สุเชษฐ์ มาเหรัมย์. อิทธิพลของการเป็นแบบอย่างต่อการพัฒนาจริยธรรมของเยาวชน.

ปริญญาพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519.

อัสสาเนา.

สุลักพันธ์ ศิวรักษ์. ทัศนะทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แสงรุ่งการพิมพ์, 2525.

แสง จันทรงาม. "จริยธรรมและภาวะที่ไร้จริยธรรมจะมีผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์โลกอย่างไร,"

ในรายงานประชุมสัมมนาเรื่องกลวิธีเพื่อบรรลุผลในการพัฒนาบุคลิกภาพและจริยธรรม
ของนิสิตนักศึกษา. สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2530.

อนมานราชชน, พระยา. ชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : บรรณาการ, 2516.

อนุสรณ์ อรรถศิริ. การศึกษาเปรียบเทียบจริยธรรมบางประการของอาจารย์ผู้สอนระดับ

ปริญญาตรีและนิสิตระดับชั้นปีที่ 1. ปริญญาพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัย

วิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2516. อัสสาเนา.

อมร รักษาสัตย์. "การพัฒนาคุณธรรมและการฟื้นฟูคุณธรรมของชาติเพื่อแก้ไขความเสื่อมทราม

ในสังคมไทย," รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน. 144 - 171

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี, 2522.

อวย เกตุสิงห์ "การศึกษาธรรมจริยา," เอกสารการสัมมนาว่าด้วยจริยศึกษาของกระทรวง

ศึกษาธิการ. 147-151 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2504.

อานวย ทะพิงส์แก และชยันต์ วรรณะภูติ. "จริยธรรมในสังคมไทยในทัศนะของนักศึกษา,"

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 13(3) : 23-45 ; มิถุนายน 2522.

อุณา นพคุณ. การเรียนรู้การสอนผู้าห้เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ :

กรุงสยามการพิมพ์, 2527.

Bandura, Albert. Social Learning Theory. Englewood Cliffs, N.J. :

Prentice - Hall, 1977.

Bredberg, Elizabeth. Ethical Assumptions Used by Teachers of

Trainable Mentally Retarded Children. Canada: University of

Toronto, 1993.

- Brown, Roger. Social Psychology. New York : Free Press, 1965.
- Carter, Good V. Dictionary of Education. 2 nd ed. New York : Mc Graw - Hill Book Co, 1964.
- Divisson, C.V. "Knowledge, Skill and Attitudes which the ABE Teacher Should Possess," In Adult Basic Education. Toronto : New Press, 1972.
- Erickson, Frederick. A Study of Diversity in Explanations of Educational Difficulties Among Rural and Urban Youth in Brazil. Finland : Oulun Yliopisto , 1993.
- Heald, James E. and Samuel A. Moore, The Teacher and Administrative Relationship in School System. New York : Macmillan Co, 1968.
- Kidd, J.B. How Adult Learn. New York : Association Press, 1973.
- Kohlberg, L. "Development of Moral Character and Ideology," Review of Child Development Research. Connecticut : Connecticut Printers, Inc, 1964 .
- Knowles, Malcolm S. The Modern Practice. New York : Association Press, 1970.
- Piaget, Jean. The Moral Judgement of the Child. London : Routledge & Kegan Paul, 1960.
- Rasanen, Rauni. The Process of Developing a Study Module of Teacher Education. Oula : Acta Universitatis Quluensis, 1993.
- Raths, Louis E., Merrill, Harmin and Sidney B. Simon. Values and Teaching. Columbus, Ohio : Charles E. Merrill Book, 1966.
- Simpson, J.A. Today and Tomorrow in European Adult Education. Paris : Council of Europe Strasbourg, 1972.
- Skinner, B. F. Beyond Freedom and Dignity. New York, Alfred A. Knopf, 1971.

การคำนวณ

ภาคผนวก ก

- หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม
- หนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม
- แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ว่าเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน
การศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร

ที่ ทม 1007/

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

สิงหาคม 2538

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการกองพัฒนการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางบุญศรี ทรัพย์เวชการกิจ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอก
การศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพฯ
ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์ ประธาน

รศ.นิภา ศรีไพโรจน์ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตฯ ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้และขอขอบ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดฯ ให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว ประสานมิตร โทร. 122

ที่ ทม 1007/4015

วันที่ 30 สิงหาคม 2538

เรื่อง ขอลงความอนุเคราะห์

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางนุศรี ทรัพย์เวชการกิจ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษากันคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์ ประธาน

รศ.นิภา ศรีไพโรจน์ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตฯขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญ รศ.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใดๆที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

(ดร.ศิริภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1007/

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

กันยายน 2538

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางบุญศรี ทรัพย์เวชการกิจ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอก
การศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษา ท่านเห็นว่า เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพฯ
ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์ ประธาน

รศ.นิภา ศรีไพโรจน์ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้นักศึกษาผู้ใหญ่วิธีเรียนแบบชั้นเรียน วิธีเรียน
แบบทางไกล และวิธีเรียนแบบตนเอง ตอบแบบสอบถามในระหว่างเดือนสิงหาคม - กันยายน 2538
เพื่อเป็นข้อมูลงานการททำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใดๆ ที่ท่านจะโปรดทำแก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศิริยุภา พุคสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอน
การศึกษานอกโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ไม่มีความประสงค์ที่จะศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนไว้ 6 ด้าน ได้แก่

- 1) ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติหน้าที่ที่ตรงไปตรงมาและตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น
- 2) ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะทำการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพันด้วยความพากเพียรและละเอียดรอบคอบ พยายามปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น
- 3) ความเมตตากรุณา หมายถึง ความรักใคร่ปรารถนาจะให้ผู้อื่นเป็นสุข และความสงสารคิดจะช่วยเหลือผู้อื่นพันทุกข์
- 4) ความเสียสละ หมายถึง การละความเห็นแก่ตัว การให้ปันแก่คนที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา รวมทั้งมีความยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นมีความสุข และให้อภัยในความผิดที่ผู้อื่นสำนึกผิด
- 5) ความยุติธรรม หมายถึง การปฏิบัติด้วยความเที่ยงตรง สอดคล้องกับความเป็นจริงและเหตุผล ไม่มีความลำเอียง

6) การรักษาระเบียบวินัย หมายถึง การควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้อง และเหมาะสมกับจรรยาบรรณ ขอบังคับ ข้อตกลง กฎหมาย และศีลธรรม

2. ผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้จะนำไปใช้เป็นข้อมูลในการวิจัย คำตอบของท่าน จะเก็บไว้เป็นความลับและไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อท่านแต่ประการใด จึงขอความกรุณาจากท่าน ได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่านในมากที่สุด

3. โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ ในแต่ละข้อขอให้เลือกตอบเพียงช่องเดียวเท่านั้น

4. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักศึกษาผู้ใหญ่เพิ่มเติม

ตอนที่ 1

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ
 - () ชาย
 - () หญิง
2. อายุ
 - () ต่ำกว่า 18 ปี
 - () ระหว่าง 18 - 30 ปี
 - () 31 ปีขึ้นไป
3. สถานภาพการสมรส
 - () โสด
 - () สมรส
 - () อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
4. วิธีเรียน
 - () เรียนแบบชั้นเรียน
 - () เรียนแบบทางไกล
 - () เรียนแบบตนเอง
5. สถานภาพการทำงาน
 - () มีงานทำ
 - () ไม่มีงานทำ

ตอนที่ 2

**ความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ว่าเกี่ยวกับจริยธรรม
ของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน**

คำชี้แจง ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนที่แสดงออก
ในแต่ละข้อมากน้อยในระดับใด โปรดกาเครื่องหมาย (/) ลงในช่องที่ตรงกับ
ความคิดเห็นของท่าน

ลำดับ ที่	จริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษา นอกระบบ	ความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	<u>ด้านความซื่อสัตย์</u>					
1	เข้าสอนตรงเวลา.....	...	...	...	...	...
2	เลิกสอนตามเวลาที่กำหนด.....	...	...	...	...	...
3	ถ่ายทอดความรู้โดยไม่ปิดบังอำพราง.....	...	...	...	...	...
4	ไม่อวดอ้างความสามารถเกินความจริง.....	...	...	...	...	...
5	ปฏิบัติหน้าที่สอนอย่างเต็มความสามารถ.....	...	...	...	...	...
6	ไม่ละทิ้งหน้าที่ในการพบกลุ่ม.....	...	...	...	...	...
7	ไม่เรียกเก็บเงินจากนักศึกษาผู้ใหญ่ ไปเพื่อประโยชน์ ส่วนตน.....	...	...	...	...	...
8	รักษาคำมั่นสัญญา.....	...	...	...	...	...
9	ไม่นำความลับของศิษย์ไปเปิดเผย.....	...	...	...	...	...
10	ไม่ชักชวนศิษย์ให้กระทำการสิ่งที่ไม่ดี.....	...	...	...	...	...

ลำดับ ที่	จริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษา นอกโรงเรียน	ความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	<u>ด้านความรับผิดชอบ</u>					
1	เตรียมการสอนไว้ล่วงหน้าก่อนทำการสอนเสมอ.....	...	...	...	...	...
2	คิดว่าหากความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ.....	...	...	...	...	...
3	ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ.....	...	...	...	...	...
4	ไม่เพิกเฉยงานพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของศิษย์.....	...	...	...	...	...
5	ไม่เพิกเฉยต่อเหตุการณ์ที่จะทำให้เกิดผลเสียหาย... ต่อนักศึกษา.....	...	...	...	...	...
6	อดทนต่อพฤติกรรมที่ยั่วเย้าของศิษย์.....	...	...	...	...	...
7	พร้อมรับต่อปัญหาต่าง ๆ ของนักศึกษาและหาทาง แก้ไขโดยสันติวิธี.....	...	...	...	...	...
8	ยอมรับผลการกระทำของตน.....	...	...	...	...	...
9	ติดต่อประสานงานกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เพื่อผลประโยชน์ของนักศึกษา.....	...	...	...	...	...
10	ให้ความร่วมมือในกิจการของหน่วยจัดการศึกษา นอกโรงเรียน.....	...	...	...	...	...
	<u>ด้านความเมตตากรุณา</u>					
1	ให้กำลังใจแก่ศิษย์.....	...	...	...	...	...
2	สนใจ เอาใจใส่ศิษย์ที่มีปัญหาอยู่เสมอ.....	...	...	...	...	...
3	ไม่แสดงกิริยาอาการตบยาบาทต่อศิษย์และผู้อื่น.....	...	...	...	...	...

ลำดับ ที่	จรรยาบรรณของครูผู้สอนการศึกษา นอกโรงเรียน	ความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
4	ให้ความเป็นกันเองกับศิษย์และผู้อื่น.....	...	...	...	...	...
5	มีบุคลิกภาพยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ.....	...	...	...	...	...
6	ให้โอกาสแก่ศิษย์ที่ไม่มีเวลาในการเข้าพบกลุ่ม เติมเวลาบ้างเป็นครั้งคราว.....	...	...	...	...	...
7	ชักชวนให้ศิษย์ประพฤติแต่สิ่งที่ดีงาม.....	...	...	...	...	...
8	ให้อภัยเมื่อนักศึกษาแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม.....	...	...	...	...	...
9	ให้ความอนุเคราะห์กับศิษย์ตามสมควรกับฐานะ.....	...	...	...	...	...
10	นำข้อดีของศิษย์หรือแสดงกริยาอุทิศตนเสียสละศิษย์.....	...	...	...	...	...
	<u>ด้านความเสียสละ</u>					
1	ช่วยเจรจาเป็นธุระในกิจการของศิษย์.....	...	...	...	...	...
2	ใจกว้างรับฟังความคิดเห็นศิษย์.....	...	...	...	...	...
3	ให้คำปรึกษาแก่ศิษย์ในปัญหาต่าง ๆ ทั้งในและนอก เวลาพบกลุ่ม.....	...	...	...	...	...
4	ช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ศิษย์.....	...	...	...	...	...
5	แบ่งปันทรัพย์สินตามสมควรเพื่อช่วยเหลือศิษย์ อยู่เสมอ ๆ.....	...	...	...	...	...
6	ยินดีเมื่อเห็นศิษย์มีความสุข.....	...	...	...	...	...
7	ให้อภัยเมื่อศิษย์สำนึกผิดได้.....	...	...	...	...	...

ลำดับ ที่	จริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษา นอกโรงเรียน	ความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก กลาง	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	<u>ด้านความยุติธรรม</u>					
1	ให้ความรู้แก่ศิษย์ทุกคนโดยเท่าเทียมกัน.....	...	...	...	...	...
2	ให้ความรักแก่ศิษย์ทุกคนโดยเท่าเทียมกัน.....	...	...	...	...	...
3	ให้เกียรติแก่ศิษย์อย่างทัดเทียมกัน.....	...	...	...	...	...
4	ให้หลักวิชาที่ถูกต้องในการประเมินผลการศึกษา อย่างสม่ำเสมอ.....	...	...	...	...	...
5	ตรวจผลงานและให้คะแนนตามความเป็นจริง ด้วยความเที่ยงธรรม.....	...	...	...	...	...
6	ใช้เหตุผลความถูกต้องในการตัดสินปัญหาที่เกิดขึ้น กับศิษย์.....	...	...	...	...	...
7	ไม่ชมหรือตำหนิศิษย์เพราะว่าตนเองชอบหรือไม่ชอบ.....	...	...	...	...	...
	<u>ด้านความรักเมตตาเยี่ยงบิดา</u>					
1	แต่งกายสุภาพเรียบร้อยให้เหมาะสมกับความเป็นครู.....	...	...	...	...	...
2	ไม่รับประทานอาหารหรือขนมขณะทำการสอนหรือ คุมสอบ.....	...	...	...	...	...
3	วางตนอย่างเหมาะสมในฐานะที่เป็นครู.....	...	...	...	...	...
4	มีวาจาสุภาพ.....	...	...	...	...	...

ลำดับ ที่	จรรยาบรรณของครูผู้สอนการศึกษา นอกโรงเรียน	ความถี่เห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
5.	ไม่ดื่มสุราหรือมีอาการมีเมานเวลาสอน.....	...	...	...	...	...
6.	ไม่เล่นการพนัน.....	...	...	...	...	...
7.	ไม่ประพฤติผิดทางเพศหรือคบหาฉันู้สาวกับนักศึกษา.	...	...	...	...	...

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน

- 1 ด้านความซื่อสัตย์.....

 ข้อเสนอแนะ.....

- 2 ด้านความรับผิดชอบ.....

 ข้อเสนอแนะ.....

- 3 ด้านความเมตตากรุณา.....

 ข้อเสนอแนะ.....

- 4 ด้านความเสียสละ.....

 ข้อเสนอแนะ.....

- 5 ด้านความยุติธรรม.....

 ข้อเสนอแนะ.....

- 6 ด้านการรักษาระเบียบวินัย.....
.....
ข้อเสนอแนะ.....
.....
- 7 ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....
.....
.....
.....

ภาพผนวก ข

- หน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- รายนามผู้เชี่ยวชาญ

របាយការណ៍ស្តីពីវិស័យ

1. พระธรรมโกษาจารย์ เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์
2. ดร.ปิยนุช จริยวิทยานนท์ ผู้อำนวยการกองพัฒนาการศึกษา
นอกระบบเรียน
3. รศ. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ อาจารย์ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางบุญศรี ชื่อสกุล ทรัพย์เวชการกิจ

เกิดเมื่อวันที่ 10 เดือนกรกฎาคม พุทธศักราช 2499

สถานที่เกิด อำเภอบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 195/3 ถนนประดิพัทธ์ แขวงสามเสนใน
เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

ตำแหน่งหน้าที่ทำงานปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 6

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนวัดน้อยนพคุณ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
10300

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2515 ประถมศึกษา จากโรงเรียนวัดจักรวรรดิแห่งจตุรพักตรพิมาน อำเภอบางกอกน้อย
กรุงเทพมหานคร

พ.ศ.2517 มัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนสตรีรัตนบุรี อำเภอเมือง จังหวัด
นนทบุรี

พ.ศ.2521 ป.กศ.สูง วิทยาลัยครูพระนคร อำเภอบางเขน กรุงเทพมหานคร

พ.ศ.2525 กศ.บ. (วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทธุรกิจ) จากมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน อำเภอบางเขน กรุงเทพมหานคร

พ.ศ.2539 กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

ความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษา
นอกโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

บุญศรี ทรัพย์เวชการกิจ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

พฤษภาคม 2539

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความเมตตา กรุณา ความเสียสละ ความยุติธรรม และการรักษาระเบียบวินัย และเปรียบเทียบความคิดเห็น จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพการสมรส วิธีเรียน และสถานภาพในการทำงาน ตลอดจนเพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั้ง 3 วิธีเรียน คือ วิธีเรียนแบบชั้นเรียน วิธีเรียนแบบทางไกล และวิธีเรียนแบบตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานครที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 480 คน โดยสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีและการทดสอบค่าเอฟ

ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. นักศึกษาผู้ใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนที่แสดงออกโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนที่แสดงออกตามตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 2.1 นักศึกษาผู้ใหญ่ ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนที่แสดงออกโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
 - 2.2 นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ สถานภาพการสมรส วิธีเรียน และสถานภาพในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนที่แสดงออกโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักศึกษาผู้ใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาว่า ครูไม่เตรียมการสอนล่วงหน้า และครูเข้าสอนช้าและออกจากห้องสอนเร็วกว่าเวลาที่กำหนด
4. นักศึกษาผู้ใหญ่ มีข้อเสนอแนะว่า ไม่ควรเข้มงวดเรื่องการแต่งกายมากเกินไป, และครูควรเตรียมการสอนมาล่วงหน้า

The purposes of this research were to study the opinions of adult learner on morality of nonformal education teachers in Bangkok Metropolis according to honesty, responsibility, kindness, sacrifice, justice, and discipline : and to compared the opinions of adult learners on ethical values of adult teachers as classified into sex, age, marrital status, learning method, and working status, and also to gather problems and suggestions of adult learners on ethical values of adult teachers.

The samples consisted of 480 students in matayom Suksa 3. who registered in the first semester 1995. regarded to study in class, distance learners and self study

The instrument employed to gather data was rating scale questionnaires Statistics employed in data analysis included, frequency, percentage, mean, Standard deviation t - test and F - test

The results of this study revealed that :-

1. The opinions of Adult learners on morality of nonformal education teachers were at a high level.

2. Comparing the opinions of adult learners on morality of nonformal education teachers were as follons :-

- 2.1 Adult learners with different sexem had no significant difference. both in total and in each aspect.

- 2.2 Adult learners with different age, marrital status, learning method and working status both in total and in each aspect had significantly different teachers at .05 level.

3. Problems of adult learners were adult teachers didn't prepare the lesson before teaching and didn't come to teach and leave the class on time.

4. Adult learners suggested that adult teachers should not be strick about their Uni-form and should be prepare the lesson before teaching.